
Istungidokument

A9-0039/2021

10.3.2021

RAPORT

kliimamuutuste mõju kohta inimõigustele ja keskkonnakaitsjate rolli kohta
selles küsimuses
(2020/2134(INI))

Väliskomisjon

Raportöör: María Soraya Rodríguez Ramos

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
ARENGUKOMISJONI ARVAMUS	21
KESKKONNA-, RAHVATERVISE JA TOIDUOHUTUSE KOMISJONI ARVAMUS.....	29
KODANIKUVABADUSTE, JUSTIITS- JA SISEASJADE KOMISJONI ARVAMUS.....	37
TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS	44
NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS	45

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

kliimamuutuste mõju kohta inimõigustele ja keskkonkakaitsete rolli kohta selles küsimuses (2020/2134(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse inimõiguste ülddeklaratsiooni, Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni (ÜRO) asjakohaseid inimõigustealaseid lepinguid, konventsioone ja dokumente, eriti ÜRO põlisrahvaste õiguste deklaratsiooni, mille ÜRO Peaassamblee võttis vastu 13. septembril 2007, ning Euroopa Liidu põhiõiguste hartat (edaspidi „harta“), milles on sätestatud, et kõigil inimestel on täielik õigus inimõigustele ja põhivabadustele ilma diskrimineerimiseta,
- võttes arvesse ÜRO 1998. aasta deklaratsiooni inimõiguste kaitsjate kohta,
- võttes arvesse ÜRO Peaassamblee 8. märtsi 1999. aasta resolutsiooni A/RES/53/144, millega võeti vastu deklaratsioon inimõiguste kaitsjate kohta,
- võttes arvesse 1992. aastal Rios vastu võetud ja 168 riigi allkirjastatud bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni ning oma 16. jaanuari 2020. aasta resolutsiooni bioloogilise mitmekesisuse konventsiooni osaliste konverentsi (COP15) 15. istungjärgu kohta¹,
- võttes arvesse kestliku arengu tegevuskava aastani 2030, mille ÜRO Peaassamblee võttis vastu 25. septembril 2015, ja kestliku arengu eesmärged,
- võttes arvesse 21. märtsil 1994. aastal jõustunud ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni, 11. detsembri 1997. aasta Kyoto protokoll ja 22. aprilli 2016. aasta Pariisi kokkulepet,
- võttes arvesse ÜRO Inimõiguste Nõukogu 21. märtsi 2019. aasta resolutsiooni 40/11, mis käsitleb keskkonnaalaste inimõiguste kaitsjate inimõiguste kasutamise, keskkonkakaitsetesse ja kestlikusse arengusse antava panuse tunnustamist,
- võttes arvesse turvalise, puhta, tervisliku ja kestliku keskkonna tagamisega seotud inimõigustealaste kohustustega tegeleva ÜRO eriraportööri 1. veebruari 2016. aasta aruannet 31/52 ja 2019. aasta aruannet A/74/161,
- võttes arvesse ÜRO Inimõiguste Nõukogu 12. juuli 2019. aasta resolutsiooni 41/21 inimõiguste ja kliimamuutuste kohta,
- võttes arvesse ÜRO keskkonnaprogrammi (UNEP) 10. detsembri 2015. aasta aruannet kliimamuutuste ja inimõiguste kohta ning ÜRO keskkonnaprogrammis esitatud keskkonnaalaste inimõiguste kaitsjate määratlust „kes on keskkonkakaitsejäd“,
- võttes arvesse äärmise vaesuse ja inimõigustega tegeleva ÜRO eriraportööri 17. juuli

---

¹ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0015.

2019. aasta aruannet kliimamuutuste ja vaesuse kohta,

- võttes arvesse valitsustevahelise kliimamuutuste rühma (IPCC) 2019. aasta eriaruannet, mis käsitleb kliimamuutusi, kõrbestumist, mulla degradatsiooni, maa kestlikku majandamist, toiduga kindlustatust ja kasvuhoonegaaside voogusid maismaa ökosüsteemides,
- võttes arvesse ÜRO 2020. aasta juuni aruannet „Gender, Climate & Security: Sustaining Inclusive Peace on the Frontlines of Climate Change (Soolised küsimused, kliima ja turvalisus: kaasava rahu säilitamine kliimamuutuste eesliinil), mille kaasautorid on UNEP, ÜRO naiste õiguste agentuur, ÜRO arenguprogramm (UNDP) ning ÜRO poliitika- ja rahuloome osakond (UNDPPA),
- võttes arvesse ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtteid,
- võttes arvesse harta artiklit 37, milles kohustatakse ELi integreerima oma poliitikasse kõrgetasemelise keskkonnakaitse ja keskkonna kvaliteedi parandamise,
- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut (ELi toimimise leping), eriti selle viiendat osa pealkirjaga „Liidu välistegevus” ning selle I, II, III, IV ja V jaotist,
- võttes arvesse komisjoni 25. märtsi 2020. aasta ühisteatist „ELi inimõiguste ja demokraatia tegevuskava (2020–2024)“ (JOIN(2020)0005),
- võttes arvesse nõukogu 15. mai 2017. aasta järeldusi põlisrahvaste kohta ja 17. oktoobri 2016. aasta ühist töödokumenti „ELi välispoliitika elluviimine põlisrahvaste valdkonnas“ (SWD(2016)0340), nõukogu 19. novembri 2018. aasta järeldusi veediplomaatia kohta, 17. juuni 2019. aasta järeldusi ELi meetmete kohta reeglitel põhineva mitmepoolsuse tugevdamiseks ja 20. jaanuari 2020. aasta järeldusi kliimadiplomaatia kohta,
- võttes arvesse inimõigustealaseid suuniseid puhta joogivee ja sanitaaringimuste kohta, mille nõukogu võttis vastu 17. juunil 2019, ja suuniseid inimõiguste kaitsjate kohta,
- võttes arvesse oma eelnevaid resolutsioone inimõiguste, demokraatia ja õigusriigi põhimõtte rikkumise juhtumite kohta,
- võttes arvesse oma 13. septembri 2017. aasta resolutsiooni korruptsiooni ja inimõiguste kohta kolmandates riikides²,
- võttes arvesse Euroopa Keskkonnaameti (EEA) 4. detsembri 2019. aasta aruannet „The European environment – state and outlook 2020: knowledge for transition to a sustainable Europe“ (Euroopa keskkond – hetkeolukord ja väljavaated 2020. aastal: teadmised kestlikule Euroopale üleminekuks),
- võttes arvesse 1992. aasta Rio keskkonna- ja arengudeklaratsiooni 10. rakenduspõhimõtet, mille eesmärk on tagada, et igal inimesel oleks juurdepääs teabele, võimalus osaleda otsustusprotsessis ja õiguskaitse kättesaadavus keskkonnaküsimustes, et kaitsta praeguste ja tulevaste põlvkondade õigust tervislikule

---

² ELT C 337, 20.9.2018, lk 82.

ja kestlikule keskkonnale,

- võttes arvesse komisjoni 20. juuni 2020. aasta teatist „ELi elurikkuse strateegia aastani 2030. Toome looduse oma ellu tagasi“ (COM(2020)0380), 11. detsembri 2019. aasta teatist Euroopa rohelise kokkuleppe kohta (COM(2019)0640) ja 23. juuli 2019. aasta teatist „Ulatuslikumad ELi meetmed maailma metsade kaitseks ja taastamiseks“ (COM(2019)0352),
  - võttes arvesse oma 15. jaanuari 2020. aasta resolutsiooni Euroopa rohelise kokkuleppe kohta³,
  - võttes arvesse ÜRO Toidu- ja Põllumajandusorganisatsiooni 2019. aasta aruannet „The State of the World’s Biodiversity for Food and Agriculture“ (Maailma bioloogilise mitmekesisuse olukord toidu ja põllumajanduse seisukohast vaadatuna),
  - võttes arvesse valitsustevahelise bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid käsitleva teaduslik-poliitilise foorumi (IPBES) 31. mail 2019. aastal avaldatud bioloogilise mitmekesisuse ja ökosüsteemi teenuste ülemaailmses hindamisaruandes kirjeldatud ülisuurt bioloogilise mitmekesisuse vähenemise ohtu,
  - võttes arvesse oma 3. juuli 2018. aasta resolutsiooni maailma põlisrahvaste õiguste rikkumise, sealhulgas maa hõivamise kohta⁴,
  - võttes arvesse oma 17. aprilli 2020. aasta resolutsiooni ELi kooskõlastatud meetmete kohta võitluses COVID-19 pandeemia ja selle tagajärgede vastu⁵,
  - võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
  - võttes arvesse arengukomisjoni, keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjoni ning kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjoni arvamusi,
  - võttes arvesse väliskomisjoni raportit (A9-0039/2021),
- A. arvestades, et kõigil inimestel, kohalikel kogukondadel ja elanikkonnal on õigus kasutada täielikult oma inimõigusi, nagu on sätestatud inimõiguste ülddeklaratsioonis;
- B. arvestades, et kliimamuutuste ja keskkonna jätkuva halvenemise tagajärjed mageveeallikatele, ökosüsteemidele ja kogukondade elatusallikatele juba mõjutavad negatiivselt inimõiguste (sh sealhulgas õigus elule, toiduga kindlustatusele, puhtale joogiveele ja kanalisatsioonile, tervisele, eluasemele, enesemääramisele, tööle ja arengule) kasutamist, nagu on kirjeldatud ÜRO inimõiguste nõukogu resolutsioonis 41/21; arvestades, et isegi kui saavutatakse rahvusvaheline eesmärk piirata ülemaailmse temperatuuri tõusu 2 °C-ni võrreldes tööstusajastu eelse tasemega, süvenevad need tagajärjed järgmistel aastakümnetel drastiliselt; arvestades, et riigid mõjutavad kliimamuutusi eri määral ja neil on ühised, kuid diferentseeritud kohustused; arvestades, et kliimamuutused kujutavad otsust ja ulatuslikku ohtu inimestele kogu maailmas, peamiselt maailma vaestele, kes on eriti haavatavad, nagu on välja toodud ÜRO

³ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0005.

⁴ ELT C 118, 8.4.2020, lk 15.

⁵ Vastuvõetud tekstid, P9_TA(2020)0054.

Inimõiguste Nõukogu resolutsioonis 7/23;

- C. arvestades, et ÜRO nõuab koos teiste rahvusvaheliste organisatsioonide ja ekspertidega, et ülemaailmsel tasandil tunnustataks üldõigusena õigust tervislikule ja turvalisele keskkonnale;
- D. arvestades, et kliimamuutustega tegelemine tõstatab õigluse ja võrdsuse küsimusi nii rahvusvahelisel ja riiklikul tasandil kui ka põlvkondade vahel; arvestades, et õiguskaitse kättesaadavus keskkonnaküsimustes, juurdepääs teabele ja üldsuse osalemine otsuste tegemisel on sätestatud Rio keskkonna- ja arengudeklaratsiooni 10. rakenduspõhimõttes, 25. juuni 1998. aasta Århusi konventsioonis⁶ ja 4. märtsi 2018. aasta Escazú lepingus⁷;
- E. arvestades, et keskkonnaseisundi halvenemine, kliimamuutused ja kestmatu areng on kõige pakilisemad ja tõsisemad ohud, mis ei võimalda praegustel ja tulevastel põlvkondadel paljusid inimõigusi kasutada; arvestades, et ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osalised on kohustatud võtma tõhusaid meetmeid kliimamuutuste leevendamiseks, haavatava elanikkonna kohanemisvõime suurendamiseks ja prognoositava inimkaotuse ennetamiseks;
- F. arvestades, et ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osalistel on kohustus koguda ja levitada teavet keskkonnamõjude kohta ning hõlbustada üldsuse osalemist keskkonnavalaste otsuste tegemisel;
- G. arvestades, et kliimamuutustele lähenemine inimõiguste vaatenurgast toob esile universaalsuse ja mittediskrimineerimise põhimõtted, rõhutades, et õigused on tagatud kõigile inimestele maailmas, sealhulgas haavatavatele rühmadele, ilma mis tahes vahetegemiseta rassi, nahavärvuse, soo, keele, usutunnistuse, poliitilise või muu veendumuse, rahvuse või sotsiaalse päritolu, varandusliku, sünni- või muu staatuse alusel;
- H. arvestades, et valitsustel, ühiskondadel ja üksikisikutel on eetiline ja põlvkondadevaheline kohustus olla poliitika ja koostööga seoses üha proaktiivsemad eesmärgiga leppida kokku rahvusvahelistes standardites, et kaitsta ja säilitada planeeti praeguste ja tulevaste põlvkondade jaoks, mis tagaks nende inimõiguste täieliku kasutamise ja leevendaks kliimamuutuste negatiivset mõju;
- I. arvestades, et on üldtunnustatud tõsiasi, et riikide ja erasektori kohustustel ja ülesannetel inimõiguste valdkonnas on kliimamuutustega seoses konkreetne mõju; arvestades, et keskkonna ja selle kaitsjate kaitsmata jätmine on vastuolus riikide õiguslikult siduvate inimõigustealaste kohustustega ja sel puhul võib olla tegemist teatavate õiguste rikkumisega, nagu õigus tervislikule keskkonnale või elule; arvestades, et järjest rohkem äritegevusi kolmandates riikides viivad tõsiste inimõiguste- ja keskkonnavalaste tagajärgedeni;

---

⁶ Ühinenud Rahvaste Organisatsiooni Euroopa Majanduskomisjoni (UNECE) keskkonnainfo kättesaadavuse ja keskkonnavalaste otsustamises üldsuse osalemise ning neis asjus kohtu poole pöördumise konventsioon, 25. juuni 1998.

⁷ Piirkondlik leping, mis käsitleb Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkonna keskkonnainfo kättesaadavust, üldsuse osalemist ning õigust keskkonnavalastele kohtu poole pöörduda, 4. märts 2018.

- J. arvestades, et Pariisi kokkulepe on esimene rahvusvaheline leping, milles tunnistatakse selgesõnaliselt seost kliimameetmete ja inimõiguste vahel, võimaldades seeläbi kasutada olemasolevaid inimõigustega seotud õigusakte, et õhutada riike ja eraettevõtteid heitkoguseid vähendama; arvestades, et Pariisi kokkuleppes ei ole ette nähtud konkreetseid vahendeid, et panna riiklikud osalejad ja ettevõtjad vastutama oma mõju eest kliimamuutustele ja inimõiguste kasutamise eest;
- K. arvestades, et Euroopa Inimõiguste Kohus on selgelt kinnitanud, et mitmesugust laadi keskkonnaseisundi halvenemine võib kaasa tuua oluliste inimõiguste rikkumise, nagu õigus elule, õigus era- ja perekonnaelule, kodu rahumeelne kasutamine ning ebainimliku ja alandava kohtlemise keelamine;
- L. arvestades, et kliimaõigluse eesmärk on tegeleda kliimakriisiga inimõigustealaste õigusaktide abil, et täita kliimaalase juhtimise vastutavuslüngad, kasutades kliimamuutustega seotud kohtuvaidlusi, et panna riike ja ettevõtjaid vastutama oma tegevuse eest seoses looduse säilitamisega selle enda pärast ning et tagada väärikas ja tervislik elu praegustele ja tulevastele põlvkondadele;
- M. arvestades, et mitmetes pooleliolevates kohtuasjades on tuvastatud inimõiguste rikkumisi ja need on sillutanud teed vastutuse kohustusele, mis on seotud üksikisikute, riikide ja ettevõtjate ebaõnnestumiste või suutmatusega kliimamuutuste tagajärgedega tegeleda;
- N. arvestades, et eraettevõtete juhitud tihedam konkurents loodusvarade üle, vahel ka valitsuse kaasosalusel, on asetanud keskkonnakaitsjad ja põliskogukonnad, kes püüavad oma traditsioonilisi maid kaitsta, keskkonnameetmete keskmesse ja teinud neist tagakiusamise sihtmärgid;
- O. arvestades, et kliimamuutuste tagajärgi inimõigustele ei tunne mitte ainult kõige haavatavamad inimesed, vaid kogu maailma elanikkond; arvestades, et kõige haavatavamad kogukonnad ja riigid, kes saastavad ja hävitavad keskkonda kõige vähem, kannatavad kõige rohkem kliimamuutuste otseste tagajärgede tõttu; arvestades, et keskkonnareostusest tingitud haiguste ja enneaegse surma näitajad on juba kolm korda suuremad kui AIDSi, tuberkuloosi ja malaaria puhul kokku, mis ohustavad õigust elule, tervislikule keskkonnale ja puhtale õhule; arvestades, et looduskatastroofe, näiteks üleujutusi, troopilisi torme ja pikki põuaperioode esineb järjest sagedamini ja nende tagajärjed kahjustavad toiduga kindlustatust maailma lõunapoolsetes riikides ja paljude inimõiguste kasutamist;
- P. arvestades, et keskkonnaalane õiglus on osa sotsiaalsest õiglusest ning arvestades, et kliimamuutuste tagajärjed on asümmeetrilised ja nende kahjulikud mõjud on hävitavad praegustele ja tulevastele põlvkondadele, eriti arengumaades; arvestades, et kliimamuutused mõjutavad intensiivselt arengumaid ja süvendavad praegust sotsiaalset ja majanduslikku ebavõrdsust, põhjustades haavatavatele rühmadele ebaproportsionaalselt ebasoodsat mõju;
- Q. arvestades, et kliimamuutused soodustavad üha rohkem nii riigisisest kui ka teistesse riikidesse toimuvat ümberasumist ja rännet; arvestades, et ümberasumine on mõnede kogukondade jaoks, näiteks kõrbestumise ohuga aladel elavate, kiiresti sulaval Arktika pinnal, madalatel rannikualadel ja väikesaartel või teistes tundlikes ökosüsteemides ja ohustatud piirkondades asuvate kogukondade jaoks möödapääsmatu väljavaade;

arvestades, et 2008. aastast alates on igal aastal keskmiselt 24 miljonit inimest hävituslike ilmakatastroofide tõttu ümber asunud peamiselt kolmes kõige haavatavas piirkonnas – Sahara-taguses Aafrikas, Lõuna-Aasias ja Ladina-Ameerikas; arvestades, et ÜRO arenguprogrammi andmetel on 80 % kliimamuutuste tõttu ümber asunud inimestest naised; arvestades, et kliimast tingitud suurenev ümberasumine võib kujutada endast otsest ohtu vastava elanikkonna inimõigustele, kultuurile ja põlisteadmistele ning sellel võib olla märkimisväärne mõju kohalikele kogukondadele riikides ja territooriumidel, kuhu nad elama asuvad;

- R. arvestades, et COVID-19 piirangud ja sulgemised on vähendanud inimõiguste rikkumiste läbipaistvust ja seiret ning suurendanud poliitilist hirmutamist ja digitaalset järelevalvet, piirates samal ajal õiguskaitse kättesaadavust ning keskkonnakaitsjate, kohalike osalejate, põliskogukondade ja teiste võimalusi otsustusprotsessides tõhusalt osaleda; arvestades, et põliskogukondade sulgemine ja sanitaarmedid on piiranud nende võimet oma territooriumil patrullida ja seda kaitsta; arvestades, et sellised piirangud peaksid põhinema õiguspärastel ja demokraatlikel õigusaktidel; arvestades, et rahvusvahelise kogukonna võimekus võimalikke rikkumisi jälgida ja uurida on pandeemia tõttu märkimisväärselt vähenenud;
- S. arvestades, et inimeste suutlikkus kliimamuutustega kohaneda on suurel määral seotud nende juurdepääsuga põhilistele inimõigustele ja sellega, kui terved on ökosüsteemid, millest sõltuvad nende elatis ja heaolu; arvestades, et selliste meetmete, nagu ligipääs loodusvaradele (nt maa, vesi ja metsad) ja nende kasutamine ning inimeste ümberasustamine, leevendamisel ja kohandamisel võib samuti olla kahjulik mõju inimõiguste kasutamisele; arvestades, et vastavalt äärmise vaesuse ja inimõigustega tegeleva ÜRO eriraportööri 17. juuli 2019. aasta aruandele kliimamuutuste ja vaesuse kohta kannavad arengumaad ja arenevad piirkonnad hinnanguliselt 75–80 % kliimamuutuste kuludest;
- T. arvestades, et kliimamuutused võivad anda inimarengule tagasikäigu, kuna põllumajanduse tootlikkus väheneb, toidu ja veega kindlustamatus suureneb, äärmuslikud loodusõnnetused sagenevad, ökosüsteemid varisevad kokku ja terviseohud suurenevad;
- U. arvestades, et Maailma Terviseorganisatsiooni (WHO) hinnangul põhjustavad kliimamuutused alates 2030. aastast alatoitluse, malaaria, kõhulahtisuse ja kuumastressi tagajärjel aastas umbes 250 000 surmajuhtumit lisaks; arvestades, et kliimašokid on Maailma toiduprogrammi andmetel üks kolmest peamisest toiduga kindlustamatuse põhjustajast kogu maailmas; arvestades, et 2019. aastal puutus ligi 750 miljonit inimest – peaaegu üks kümnest inimesest maailmas – kokku tõsise toiduga kindlustamatusega;
- V. arvestades, et kliimakriis süvendab soolist ebavõrdsust, sest ekstreemsed ilmastikunähtused, loodusõnnetused ja pikaajaline keskkonnaseisundi halvenemine ohustavad kodusid, toimetulekut ja kogukonna sotsiaalseid võrgustikke ning taristut, millel on ebaproportsionaalselt suur mõju naistele ja tüdrukutele, mis hõlmab naiste jaoks rohkem tasustamata hooldustööd ja majapidamistöid, soolise vägivalla ja naiste hariduse, osaluse ja juhirolli marginaliseerimise suurt esinemist;
- W. arvestades, et keskkonnaaktivistide, eelkõige naissoost keskkonnaaktivistide ja keskkonnaõiguste kaitsjate ja nende advokaatide vastu suunatud verbaalne ja füüsiline

vägivald on muutunud hästi dokumenteeritud suundumuseks, hõlmates kajastust massimeedias ja sotsiaalmeedias; arvestades, et naisaktivistid kannatavad soopõhise vägivalda ja hirmutamise all, mis on tõsine mureallikas;

- X. arvestades, et keskkonnakaitsjad tegutsevad kliimameetmete ja vastutuse küsimustes eesliinil; arvestades, et inimõigustega tegelevad organid on üha enam juhtinud tähelepanu vajadusele kaitsta eriti keskkonnakaitsjaid; arvestades, et kodanikuühiskonna vähenev tegutsemisruum on ülemaailmne nähtus, mis mõjutab ebaproportsionaalselt inimõiguste kaitsjaid, kes tegelevad keskkonna- ja maa probleemidega ning asuvad sageli maapiirkondades ja eraldatud piirkondades, kus juurdepääs kaitsemehhanismidele on piiratud; arvestades, et suurem osa inimõiguste rikkumisest inimõiguste ja keskkonnakaitsjate vastu on toime pandud peaaegu täieliku karistamatuse kontekstis; arvestades, et inimõiguste ja keskkonnakaitsjate toetamine ja kaitse kuulub Euroopa Liidu välistegevuses seatud prioriteetide hulka kogu maailmas ja liidu naabruses; arvestades, et liit peab sellega seoses kasutama kõiki kättesaadavaid vahendeid,
- Y. arvestades, et järjest rohkem keskkonnakaitsjaid on viimastel aastatel tapetud, röövitud, piinatud, soopõhiselt rünnatud, ähvardatud, ahistatud, hirmutatud, laimatud, kriminaliseeritud, kohtulikult ahistatud, sunniviisiliselt väljatõistetud ja sundümberasustatud;
- Z. arvestades, et ÜRO inimõiguste kaitsjate olukorra eriraportöör on väljendanud muret inimõiguste kaitsjate pärast kõigis riikides, kuna neile on seatud liikumis-, kogunemis-, väljendus- ja ühinemisevabaduse piiranguid ning neile on esitatud valesüüdistusi, samuti on nende suhtes läbi viidud ebaõiglasi kohtuprotsesse, meelevaldseid vahistamisi ja kinnipidamisi, piinamisi ja hukkamisi;
- AA. arvestades, et Global Witnessi 2020. aasta aruandest selgub, et 2019. aastal tapeti 212 maa- ja keskkonnaaktivisti, mis on 30 % rohkem kui 2018. aastal; arvestades, et umbes 40 % neist ohvritest olid põliselanikud ja maad tavapärasel viisil kasutavad omanikud ning üle kahe kolmandiku tapmistest toimus Ladina-Ameerikas;
- AB. arvestades, et põlisrahvastel on keskkonna, maade ja ressursside kaitse eriõigused, nagu on sätestatud Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) 1989. aasta põlis- ja hõimurahvaste konventsiooni artiklis 7; arvestades, et ÜRO 2007. aasta põlisrahvaste õiguste deklaratsiooni artiklis 29 kinnitatakse, et „põlisrahvastel on õigus keskkonna ning nende maade, territooriumide ja varade tootmisvõime säilitamisele ja kaitsele“;
- AC. arvestades, et Escazú leping on Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkonnas esimene piirkondlik kokkulepe teabele juurdepääsu, üldsuse osalemise ja keskkonnavalase õiguse valdkonnas; arvestades, et Escazú leping, mis on avatud ratifitseerimiseks alates 1. septembrist 2019, on esimene leping, millega kehtestatakse õigus tervislikule keskkonnale (artikkel 4); arvestades, et Escazú leping, milles korratakse piirkondliku koostöö tähtsust, võib olla teistele sarnaste probleemidega silmitsi seisvatele piirkondadele inspiratsiooniks; arvestades, et Århusi konventsioonis kehtestatakse üksikisikutele ja kodanikuühiskonna organisatsioonidele teatavad keskkonnaga seonduvad õigused, sealhulgas ligipääs keskkonnavalasele teabele, üldsuse keskkonnavalaste otsuste tegemisel osaluse õigus ja juurdepääs õiguskaitsele; arvestades, et konventsiooni osalised on kohustatud kehtestama vajalikud sätted, mis tagaksid, et avaliku sektori asutused (riiklikul, piirkondlikul ja kohalikul tasandil) annaksid oma

panuse nende õiguste kehtima hakkamisse;

Kliimamuutuste mõju inimõigustele

1. rõhutab, et inimväärikusel põhinevate inimõiguste kasutamine, kaitsmine ja edendamine ning terve ja kestlik planeet on omavahel seotud; palub, et EL ja selle liikmesriigid tegutseksid usutava ja usaldusväärse partnerina ülemaailmsel tasandil, võttes vastu, karmistades ja rakendades õigusakte, mis on kooskõlas tervikliku inimõigustel põhineva kliimameetmete lähenemisviisiga, et kujundada kliimamuutuste leevendamist ja nendega kohanemist käsitlevat poliitikat ja meetmeid ning tagada, et need on sobilikud, piisavalt ambitsioonikad, mittediskrimineerivad ja vastavuses inimõigustealaste kohustustega; märgib, et rahvusvahelisest inimõigustealastest õigusest tulenevad põhimõtteid ja standardeid tuleks arvesse võtta kõigis kliimamuutustega seonduvates poliitikameetmetes ja programmides ning kõigis protsessi etappides; kutsub ELi ja selle liikmesriike üles julgustama ELi mittekuuluvaid riike, ettevõtteid ja kohalikke omavalitsusi rakendama ja võtma vastu lahendusi ja meetmeid, mis aitavad kaasa keskkonnakaitsesele ja kliimamuutuste tagajärgedega tegelemisele;
2. kutsub liitu ja selle liikmesriike üles tugevdama kogu oma välistegevuses inimõiguste ja keskkonna vahelist seost ning aitama ja toetama rahvusvahelisi, piirkondlikke ja kohalikke inimõiguste mehhanisme keskkonnaalaste probleemidega tegelemisel, eelkõige seoses kliimamuutuste mõjuga inimõiguste täielikule kasutamisele; kutsub komisjoni üles tagama kliimamuutuste ja inimõiguste küsimuse integreerimise kõigisse asjaomastesse ELi poliitikameetmetesse ja tagama nende poliitikameetmete sidususe; märgib, kui oluline on toetada tegevust, millega suurendatakse teadlikkust tagajärgedest, mis tulenevad inimõigustele kliimamuutustest, keskkonna halvenemisest ja bioloogilise mitmekesisuse vähenemisest; kutsub liitu lisaks üles toetama ja tugevdama koostööd kolmandate riikidega, et integreerida inimõigustel põhinev lähenemisviis keskkonnaalasesse õigusesse ja poliitikasse;
3. toonitab inimarengu võimaluste kõigile tagamise hädavajalikkust; rõhutab inimõiguste rikkumise ohte rahvusvahelistes kaupade tarneahelates nii tavalise kui ka keskkonnahoidlikul tehnoloogial põhineva taastuenergia puhul, nagu lapstööjõud koobaltikaevandustes, mis varustavad globaalset liitiumioonakude ahelat; kutsub komisjoni üles võtma liidu energia- ja transporditehnoloogia lahenduste hindamisel arvesse mõju inimõigustele;
4. rõhutab, et veenappus kui üks kliimamuutuste tagajärg mõjutab paljusid inimesi kogu maailmas; nõuab, et EL ja selle liikmesriigid käsitleksid veenappust oma õigusloome- ja poliitilise tegevuskava peamise prioriteedina; märgib, et maa ja loodusvarade halb majandamine põhjustab uute konfliktide tekkimist ja takistab olemasolevate konfliktide rahumeelset lahendamist; tuletab meelde, et konkurents vähenevate energiaallikate pärast on kasvamas ning et seda raskendavad veelgi keskkonnaseisundi halvenemine, elanikkonna kasv ja kliimamuutused;
5. tuletab meelde juriidilist kohustust austada õigust turvalisele, puhtale, tervislikule ja kestlikule keskkonnale, mis on muu hulgas eeltingimus kestlikule majandustegevusele, mis aitab kaasa üksikisikute ja kogukondade heaolule ja elatusvahenditele; tuletab meelde, et rahvusvaheline inimõigustealane õigus näeb ette õiguskaitsevahendid kliimamuutustest põhjustatud kahjude hüvitamiseks üksikisikutele, põliskogukondadele

ja keskkonnaalaste inimõiguste kaitsjatele, meetmete rakendamiseks kliimamuutustega võitlemiseks ning riikide, ettevõtete ja üksikisikute kohustamisele vastutada oma tegevuse eest, mis mõjutab kliimamuutusi ja inimõigusi; kutsub sellega seoses ELi üles seadma karistusega jäämise vastast võitlust üheks oma peamiseks prioriteediks, luues vahendid, mis võimaldavad inimõiguste ja keskkonnaalase õiguse täielikku, tõhusat ja kestlikku rakendamist ja jõustamist;

6. kutsub komisjoni üles tagama, et ELi inimõiguste ja demokraatia tegevuskavas (2020–2024) juba kehtestatud konkreetseid kohustusi inimõiguste, keskkonna ja kliimamuutuste valdkonnas rakendataks ja jälgitaks tõhusalt ning et kava rakendamine hõlmaks ka soolist perspektiivi;
7. toetab ÜRO inimõiguste ja keskkonna eriraportööri volitusi püüelda selle poole, et õigust elada turvalises, puhtas, tervislikus ja kestlikus keskkonnas tunnustataks ülemaailmselt inimõigusena; kutsub liitu ja liikmesriike selle õiguse ülemaailmset tunnustamist järgmisel ÜRO Peaassamblee istungijärgul toetama; on seisukohal, et see tunnustamine peaks toimima katalüsaatorina tugevamale keskkonnapoliitikale, paremale õiguskaitsele, üldsuse osalemisele keskkonnaalaste otsuste tegemisel, teabele ja õigusemõistmisele juurdepääsule ning inimeste ja planeedi paremale tulevikule;
8. nõuab tungivalt, et komisjon jätkaks inimõiguste ja kliimamuutuste olukorra jälgimist ning hindaks tihedas koostöös ÜRO Inimõiguste Nõukogu / ÜRO inimõiguste ülemvolinikuga edusamme, mida tehakse inimõiguste integreerimisel ja süvalaiendamisel kliimameetmete kõigisse aspektidesse riiklikul ja rahvusvahelisel tasandil; nõuab sellega seoses, et liit võtaks meetmeid, et ELi põhiõiguste hartasse lisataks õigus turvalisele ja tervislikule keskkonnale ning et selle artiklit 37 järgitaks täielikult; rõhutab sellega seoses kui tähtis on tihe koostöö riikide ja kõigi asjaomaste institutsiooniliste osalejatega, kes on kaasatud inimõiguste ja keskkonnaalaste sätete nõuetekohase rakendamise tagamisse;
9. rõhutab, et kõigile inimestele tuleks igasuguse diskrimineerimiseta tagada põhiõigus turvalisele, puhtale, tervislikule ja kestlikule keskkonnale ning stabiilsele kliimale ning et see õigus tuleb kindlustada ambitsioonika poliitika abil ja peab olema kõikidel tasanditel kohtusüsteemi kaudu täielikult jõustatav;
10. on veendunud, et tervislikku keskkonda puudutava inimõiguse integreerimine peamistesse keskkonnakokkulepetesse ja -protsessidesse on ülitähtis, et COVID-19-le terviklikult reageerida, mis hõlmab inimeste ja looduse vaheliste suhete ümbermääramist, vähendab riske ja hoiab edaspidi ära keskkonna halvenemisest tuleneva kahju;
11. ergutab ELi ja selle liikmesriike tegema ELi inimõiguste eriesindaja aktiivsel toetusel julgeid algatusi, et võidelda keskkonnakuritegude toimepanijate karistusega jäämise vastu ülemaailmsel tasandil ja sillutada Rahvusvahelises Kriminaalkohtus teed uutele läbirääkimistele poolte vahel eesmärgiga tunnistada ökotsiid Rooma statuudi kohaselt rahvusvaheliseks kuriteoks; kutsub komisjoni ja komisjoni asepresidenti ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat üles looma programmi liikmesriikide riiklike jurisdiktsioonide võimekuse suurendamiseks nendes valdkondades;
12. kutsub liitu ja selle liikmesriike üles korrapäraselt hindama, kuidas saab Euroopa roheline kokkulepe välismõõde kõige paremini edendada terviklikku ja inimõigustel

põhinevat lähenemisviisi kliimameetmetele ja bioloogilise mitmekesisuse vähenemisele; nõuab, et EL võimendaks Euroopa roheline kokkuleppe rakendamiseks mitmesuguseid tema käsutuses olevaid välispoliitikameetmeid, vahendeid ning poliitilisi ja rahalisi vahendeid; nõuab, et EL vaataks üle oma kliima rahastamise mehhanismid ja teeks ettepaneku neid vajaduse korral muuta, et tagada inimõiguste täielik austamine ja kehtestada sellele eesmärgile tugevad kaitsemeetmed; nõuab asjaomastes komisjoni talitlustes ja Euroopa välisteenistuses kliima kontaktpunktide loomist, mille ülesannete hulka kuuluks kogu ELi välistegevuse kliimakindluse tagamine; nõuab ELi ja kolmandate riikide vahelistes arengukoostööprogrammides nendes küsimustes läbipaistvat ja informatiivset suhtlust;

13. nõuab soolise perspektiivi integreerimist kestliku arengu poliitikasse ja programmidesse, et tagada naiste ja tütarlaste õiguste, sealhulgas seksuaal- ja reproduktiivtervise ning seonduvate õiguste ja vajalike tervishoiuteenuste, soolise võrdsuse edendamise ja kliimaõigluse süvalaiendamine ELi strateegiaprogrammide kaudu;
14. kutsub komisjoni üles suurendama rahalist ja tehnilist abi ning suutlikkuse suurendamist, et toetada kolmandaid riike inimõiguste integreerimisel nende riiklikesse kliimameetmetesse ja -programmidesse ning rahvusvaheliste kliimareeglite järgimisel, tagamaks, et kliimamuutustealased eesmärgid ei takista inimõiguste rakendamist nendes riikides; märgib naabruspoliitika, arengu- ja rahvusvahelise koostöö rahastamisvahendiga seoses saavutatud institutsioonidevahelist kokkulepet, mille alusel 30 % vahenditest läheb kliima- ja keskkonnaeesmärkide toetamiseks; nõuab, et kõik Euroopa finantseerimisasutuste, eriti Euroopa Investeerimispanka ja Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga tegevused kolmandates riikides oleksid rangelt vastavuses ELi kliimakohustustega ja järgiksid inimõigustel põhinevat lähenemisviisi; nõuab, et tugevdataks ja süvendataks kaebuste lahendamise mehhanisme⁸ selliste üksikisikute või rühmade jaoks, kes leiavad, et nende õigusi on sellise tegevusega rikutud ning et neil võib olla õigus õiguskaitsevahendile;
15. toetab kindlalt inimõiguste integreerimist 2020. aasta järgsesse ülemaailmsesse bioloogilise mitmekesisuse raamistikku kooskõlas komisjoni hiljutise teatisega „ELi bioloogilise mitmekesisuse strateegia 2030. Toome looduse oma ellu tagasi”; on veendunud, et inimõiguste kinnistamiseks 2020. aasta järgsesse ülemaailmsesse bioloogilise mitmekesisuse raamistikku peaksid uued eesmärgid käsitlema õiguse puhtale, tervislikule, turvalisele ja kestlikule keskkonnale tunnustamist ja rakendamist riiklikul ja ülemaailmsel tasandil;
16. kordab Arktika kaitsmise olulisust kliimamuutuste eest ja ELi Arktika poliitika vajalikkust;
17. tunnistab kliimamuutuste, keskkonnaseisundi halvenemise ja looduskatastroofide seose mõju rändele ja kliimast tingitud ümberasumisele ning peab kahetsusväärseks, et selle tagajärjel kannatavate inimeste jaoks puudub inimõiguste kaitse rahvusvahelisel tasandil; leiab, et sellise ümberasumisega tuleks tegeleda rahvusvahelisel tasandil; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tegema koostööd sellise rahvusvahelise raamistiku väljatöötamiseks, milles käsitletakse kliimast tingitud ümberasumist ja rännet nii

---

⁸ Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupanga sõltumatu projektiaruandluse mehhanism ja Euroopa Investeerimispanka grupi kaebuste lahendamise mehhanism.

rahvusvaheliste foorumite raames kui ka ELi välistegevuses; julgustab komisjoni ja liikmesriike tegema koostööd, et suurendada toetust vastupidavusmeetmete piirkondades, mida ohustavad kliimamuutuste kahjulikud mõjud, ning toetama inimesi, kes on kliimamuutuste tõttu ümber asustatud ja kes ei saa enam oma elukohas elada; rõhutab, et ÜRO inimõiguste komitee on otsustanud, et riigid peavad varjupaigataotlejate väljasaatmise kaalumisel võtma arvesse kliimakriisi mõju inimõigustele päritoluriigis; väljendab heameelt kliimast tingitud rände ja ümberasumise kaasamise üle Cancúni kohanemisraamistikku;

18. toetab inimõigustel põhinevat lähenemisviisi rände juhtimisele kolmandates riikides ja võtab arvesse võimalikke lünki inimõiguste kaitses rände kontekstis; tuletab sellega seoses meelde olemasolevaid seaduslike liikumisteedega seotud vahendeid ja on seisukohal, et selliseid vahendeid tuleks luua ka kaitset vajavate isikute jaoks; toetab selliste inimõigustega seotud kohustuste alaste heade tavade kindlakstegemist ja edendamist, mis toetavad ja tugevdavad poliitikakujundamist ELi ja rahvusvahelisel tasandil keskkonnakaitse valdkonnas;
19. nõuab kõigi üksikisikute õiguste järgimist ilma igasuguse diskrimineerimiseta nende elukoha või sotsiaalse olukorra alusel, eelkõige nende puhul, kes on kliimamuutuste negatiivse mõju suhtes kõige haavatavamad; rõhutab, kui oluline on tagada niisuguste haavatavate rühmade osalemine nende toimetulekut mõjutavate otsuste tegemises ja seda hõlbustada;
20. tuletab meelde asjaolu, et kliimamuutused võimendavad naiste poolt kogetavat ebavõrdsust, vägivalda ja diskrimineerimist; nõuab, et EL ja selle liikmesriigid kavandaksid ja rakendaksid mitmekülgse soolise perspektiiviga poliitikat kaubanduse, koostöö, kliima ja välistegevuse valdkonnas, edendades naiste mõjuvõimu suurendamist ja osalemist otsustusprotsessis ning tunnistades konkreetseid piiranguid, millega tüdrukud ja naised silmitsi seisavad;
21. kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tugevdama piirkondlike inimõiguste organite ja teiste mehhanismide rolli ja võimekust, käsitledes kliimamuutuste ja inimõiguste seost, edendades keskkonnalaseid õigusi ja kaitses keskkonnaalaste õiguste kaitsjaid; kutsub komisjoni eelkõige üles algatama programmi Escazú lepingu toetamiseks, mille eesmärk on aidata muu hulgas osalisriike lepingu ratifitseerimisel ja rakendamisel, abistada kodanikuühiskonda lepingusse kaasamisel ja selle rakendamisse panustamisel ning toetada lepingu alusel loodud vabatahtlikku fondi;

COVID-19 puhangule reageerimine

22. rõhutab, et ülemaailmne COVID-19 pandeemia illustreerib suurepäraselt, millist mõju avaldab keskkonnaseisundi halvenemine, mis tekitab tingimused raskete tervise-, sotsiaalsete, majanduslike ja poliitiliste tagajärgedega zoonooside sagenemiseks; kutsub komisjoni ja ELi liikmesriike üles võtma kohustuse kaasata keskkonnaõigused ja neid kaitsvate isikute kaitse COVID-19 pandeemia reageerimisse; ergutab liikmesriike ja teisi sidusrühmi võtma arvesse komisjoni COVID-19 pandeemia mõju demokraatiala ja inimõigustele jälgivat ülemaailmset seireplatvormi;
23. väljendab sügavat muret selle pärast, et COVID-19 pandeemia põhjustatud ülemaailmne majanduslangus võib tekitada vähendusi, viivitusi või muutusi riikide kohustustes seoses rahvusvaheliste kliimaeesmärkide ja inimõiguste standarditega; kutsub ELi ja

selle liikmesriike üles tagama, et majanduse taastamiseks kavandatud poliitika oleks täielikult kooskõlas Lissaboni lepingu artiklis 21 sätestatud inimõiguste edendamise ja kaitsmisega, samuti keskkonnakaitse ja kestliku arenguga;

24. nõuab tungivalt, et liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ja komisjoni asepresident, komisjon ja liikmesriigid toetaksid tõhusat reageerimist COVID-19 kriisile, kus võetakse täielikult arvesse seda, kui oluline on austada, kaitsta ja järgida õigust turvalisele, puhtale, tervislikule ja kestlikule keskkonnale, ning sellele tuleks tugineda selliste tulevaste keskkonna- ja tervisekriiside ennetamisel, mis võivad ohustada põhilisi inimõigusi; kutsub komisjoni ja Euroopa välisteenistust üles suurendama oma kliima- ja keskkonnavalaseid püüdlusi, võttes arvesse COVID-19 kriisi, ja kujundama ambitsioonika strateegilise lähenemisviisi kliimadiplomaatialle;
25. väljendab muret selle pärast, et poliitilised võimud, julgeolekujõud ja valitsusvälised relvastatud rühmitused võivad olla mitmetes maailma piirkondades kuritarvitanud COVID-19-le reageerimiseks võetud hädaabinõusid ja liikumispõranguid, et piirata, hirmutada ja mõrvata inimõiguste kaitsjaid, sealhulgas keskkonna- ja maaomandiõiguste kaitsjad; tuletab sellega seoses meelde, kuidas põlisrahvaste kaitsjad on olnud ka COVID-19 suhtes ebaproportsionaalselt haavatavad kõrvaliste piirkondade nõrga tervishoiutaristu ja valitsuse hooletuse tõttu;
26. märgib, et oma mõju tõttu globaalsetele toidutarneahelatele ohustab COVID-19 pandeemia miljonite inimeste toiduga kindlustatust ja toitumist kogu maailmas ajal, mil toiduga kindlustatus ja toidusüsteemid on juba kliimamuutuste ja looduskatastroofide tõttu surve all; rõhutab, et pandeemiast tingitud kriis võiks olla pöördepunktiks toidusüsteemide tasakaalustamisel ja ümberkujundamisel, et muuta need kaasavamaks, kestlikumaks ja vastupanuvõimelisemaks;

Keskkonnavalaste inimõiguste kaitsjad ja põlisrahvaste roll

27. tuletab meelde riikide kohustust kaitsta keskkonnakaitsjaid ja nende perekondi ahistamise, hirmutamise ja vägivalda eest, nagu on sätestatud inimõigustealases õiguses, samuti tagada nende põhivabadused, ning kohustust tunnustada põlisrahvaste ja kohalike kogukondade õigusi ning tunnustada nende kogemuste ja teadmiste panust võitlusesse bioloogilise mitmekesisuse vähenemise ja keskkonnaseisundi halvenemise vastu; rõhutab nende spetsiifilist rolli ja oskusteavet maa majandamisel ja säilitamisel ning nõuab suuremat koostööd põlisrahvastega ja nende kaasamist, samuti jõupingutusi nende demokraatliku osaluse suurendamiseks asjaomastes otsustusprotsessides, sealhulgas rahvusvahelise kliimadiplomaatiaga seotud protsessides; väljendab heameelt komisjoni jõupingutuste üle toetada põlisrahvaste osalemist, toetades konkreetset mitut projekti, näiteks põlisrahvaste dokumentatsiooni-, uuringute ja teabekeskust (DOCIP); ergutab komisjoni jätkama põlisrahvaste ja Euroopa Liidu vahelise dialoogi ja koostöö edendamist, samuti ka rahvusvahelistes foorumites, eriti seoses kliimamuutustega;
28. rõhutab asjaolu, et kuigi rünnakuid ja ähvardusi esineb kõikjal maailmas, märgib ÜRO inimõiguste kaitsjate olukorra eriraportöör, et olukord on eriti tõsine Ladina-Ameerikas ning Aasias, kus teatavad rahvusvahelised investorid, äriühingud ja kohalikud omavalitsused eiravad elanikkonna õigustatud muresid; märgib, et paljudel juhtudel toimuvad konfliktid ja rikkumised majandusliku ebavõrdsuse ja sotsiaalse tõrjutuse kontekstis; mõistab hukka keskkonnaaktivistide kohtuliku tagakiusamise ja

kriminaliseerimise Amazonase piirkonnas, kus keskkonnaaktivistide ründamine, tapmine ja tagakiusamine üha sagedane; mõistab hukka keskkonnaaktivistide vastu suunatud rünnakute arvu kasvu ja nende tagakiusamise Hondurases ning hiljutise Guapinoli keskkonnaaktivistide tapmise; märgib, et viimase kolme aasta jooksul on registreeritud 578 keskkonna-, maa- ja põlisrahvaste õiguste kaitsjate tapmisjuhtumit; rõhutab, et Filipiinid on pidevalt nende riikide nimekirja tipus, kus keskkonnaõiguste kaitsjana tegutsemine on kõige ohtlikum; kordab oma üleskutset komisjonile, arvestades riigis toimuvate inimõiguste rikkumiste raskust ja Filipiinide ametivõimude koostöövalmiduse ja olukorra olulise paranemise puudumist, algatada menetlus, mis võib viia üldiste tariifsete soodustuste kava (GSP+) alusel tehtud soodustuste ajutise peatamiseni;

29. soovib ELi liikmesriikidel, kes ei ole seda veel teinud, ratifitseerida Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) konventsioon nr 169 põlisrahvaste ja hõimurahvaste kohta;
30. kutsub komisjoni üles tagama, et EL ei toeta algatusi ja projekte, mis põhjustavad ebaseaduslikku maa hõivamist, ebaseaduslikku metsaraiet ja raadamist või muud sellist kahjulikku keskkonnamõju; mõistab hukka kõik püüded keskkonna- ja inimõiguste kaitset COVID-19 pandeemia ja muude kriiside kontekstis dereguleerida;
31. Mõistab teravalt hukka põlisrahvaste ning keskkonnaalaste inimõiguste aktivistide ja maakaitsete mõrvade, laimavate rünnakute, tagakiusamise, kriminaliseerimise, vangistamise, ahistamise ja hirmutamise vastu kogu maailmas ning nõuab vastutavate isikute vastutamist;
32. rõhutab, et naissoost keskkonnaalaste inimõiguste kaitsjad seisavad oma töös, kogukondades ja kodudes silmitsi täiendavate probleemidega, kuna nad on soopõhiste ähvarduste ja soopõhise vägivalda sihtrühmaks või puutuvad sellega kokku; märgib, et naissoost õiguste kaitsjatel on suurem oht sattuda teatud vägivaldavormide ja muude rikkumiste, eelarvamuste, tõrjutuse ja hülgamise ohvriks kui meessoost õiguste kaitsjatel;
33. kutsub ELi ja selle liikmesriike üles toetama kõiki inimõiguste kaitsjaid, eelkõige keskkonnaalaste õiguste kaitsjaid ja nende seaduslikke esindajaid, ning juhtima vajaduse korral tähelepanu nendega seotud juhtumitele; on veendunud, et keskkonnaalaste õiguste kaitsjate toetamist tuleks suurendada ja et nende vastu suunatud kättemaks või rünnakud ettevõtjate või riiklike osalejate poolt tuleks ELi poolt avalike avaldustega ja kohalike väljaastumistega hukka mõista; kordab oma seisukohta, et Euroopa välisteenistus, komisjon ja liikmesriigid peavad tugevdama spetsiifilisi soolise aspektiga arvestavaid ja kättesaadavaid kaitsemehhanisme ja -programme, mis on mõeldud keskkonnaalaste õiguste kaitsjatele, sealhulgas kohalikele ja põlisrahvaste hulka kuuluvatele kaitsjatele, ning kaasama nad rikkumiste uurimisse, samuti tuleks kõnealustesse kaitsemehhanismidesse ja -programmidesse investeerida;
34. väljendab sügavat muret keskkonnakaitsjate, rikkumistest teatajate, ajakirjanike ning keskkonnateemadele spetsialiseeruvate juristide olukorra pideva halvenemise üle terves maailmas; nõuab, et EL ja selle liikmesriigid kaitseksid väljendusvabadust, meediavabadust ja meedia mitmekesisust ning kogunemisõigust, ning tagaksid ajakirjanike ja rikkumisest teatajate turvalisuse ja kaitse nii ELis kui ka oma välissuhete kaudu; väljendab sügavat muret väärkohtlemise, kuritegude ja surmaga lõppenud

rünnakute üle, mida ajakirjanike ja meediatöötajate vastu nende tegevuse tõttu endiselt toime pannakse; juhhib tähelepanu sellele, et rikkumisest teatamine on üks väljendus- ja teabevabaduse vorme ning sellel on keskne roll liidu õiguse rikkumiste paljastamisel ja ennetamisel ning demokraatliku vastutuse ja läbipaistvuse tugevdamisel; kutsub sellega seoses komisjoni üles jälgima direktiivi (EL) 2019/1937 (liidu õiguse rikkumisest teatavate isikute kaitse kohta)⁹ ülevõtmist liikmesriikide poolt ja tagama selle täieliku kohaldamise; peab teabevabadust oluliseks vahendiks inimeste jaoks, keda kliimamuutuste tagajärjed võivad tabada, et nad saaksid varakult asjakohast teavet kliimamuutuste kahjulikest mõjudest ja kohanemismeetmetest; nõuab teabevabaduse austamist;

35. tõdeb, et keskkonnakaitsjate võetavad meetmed on olulised, kuna nad otsivad, loovad ja levitavad toimivaid kliimamuutuste ennetamise, nendele vastupanu võime ja nendega kohanemise lahendusi ja mehhanisme kliimamuutustest mõjutatud territooriumide elanikele;
36. kutsub komisjoni üles pöörama erilist tähelepanu naissoost inimõiguste kaitsjate eristatud kaitsevajadustele, tunnustades nende rolli tugevate muutuste suunajatena, eriti kliimameetmete valdkonnas; rõhutab sellega seoses vajadust toetada suutlikkuse suurendamist ja naiste rolli koolitajate ja muutuste kiirendajatena ning tagada niisuguste organisatsioonide piisav rahastamine; tuletab meelde, kui sageli satuvad naissoost kogukonnaliidrid ja keskkonnaaktivistid repressioonide ja isegi mõrvade ohvriks, näiteks Euroopa Parlamendi poolt mõttevabaduse eest antavale Sahharovi auhinnale nomineeritud ja selle nimekirja kantud vaprad aktivistid, täpsemalt Brasiiliast pärit Marielle Franco, kes mõrvati 2018. aastal, ja Hondurasest pärit Berta Cáceres, kes mõrvati 2016. aastal;
37. kutsub ELi ja liikmesriike üles nõudma ja tagama, et põlisrahvaste vaba, eelneva ja teadliku nõusoleku õigust austatakse ilma sunnita mis tahes lepingus või arendusprojektis, mis võib mõjutada põlisrahvaste maid, territooriume või loodusvarasid; rõhutab, et põlisrahvaste õiguste ja nende traditsiooniliste tavade edendamine on kestliku arengu saavutamisel, kliimamuutuste vastu võitlemisel ja bioloogilise mitmekesisuse säilitamisel ja taastamisel tähtis, kindlustades samal ajal ka asjakohase kaitse;
38. kutsub komisjoni ja nõukogu üles kasutama kõiki nende käsutuses olevaid vahendeid ning inimõiguste rakendamise ja jõustamisega seotud sätteid ELi välispoliitika ja assotsieerimislepingute raamistikus, et toetada ja kaitsta inim- ja keskkonnavalaste õiguste kaitsjaid ELi naabruskonnas, samuti ergutada ELi kandidaatriike liikuma tegelikkuses lähemale Euroopa väärtustele ja standarditele;
39. nõuab ELi inimõiguste kaitsjaid käsitlevate suuniste lisa vastuvõtmist, mis oleks pühendatud keskkonnakaitsjate konkreetsetele probleemidele ja vajadustele ning ELi selle valdkonna poliitikale; rõhutab, et oluline on tagada projekti ProtectDefenders.eu jätkumine suurema rahastuse abil ning samuti teiste inimõiguste kaitsjate toetamiseks ette nähtud ELi vahendite jätkumise olulisust;
40. nõuab ELi loetelu koostamist prioriteetsete riikide kohta, kus Euroopa välisteenistus,

---

⁹ ELT L 305, 26.11.2019, lk 17.

komisjon ja liikmesriigid peaksid suurendama jõupingutusi keskkonnalaste õiguste kaitsjate toetamisel ja suhtlema kohalike omavalitsustega, et võtta vastu või täiustada kaitsemehhanisme ja konkreetseid õigusakte, kus on määratletud keskkonnakaitsjad, mis tunnustavad nende tööd ja tagavad nende kaitse; nõuab, et selle prioriteetsete riikide loetelu valmistaks ette Euroopa välisteenistus, tihedas koostöös sidusrühmade ja parlamendiga, ning et seda uuendataks igal aastal; kutsub ühtlasi liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrget esindajat ja komisjoni asepresidenti üles esitama iga-aastase avaliku raporti prioriteetsetes riikides võetud meetmete kohta ning samuti keskkonnakaitsjate kaitsmise kohta kogu maailmas;

41. ergutab ÜROd võtma suurema rolli globaalsete ökosüsteemide ja keskkonnakaitsjate kaitsmisel, eelkõige kohtades, kus kliimamuutustel on tõsine mõju põlisrahvastele ja kohalikele kogukondadele; nõuab sellega seoses, et EL edendaks ÜRO tasandil algatust, et rahvusvahelised vaatlejad saaksid jälgida raske keskkonnavalase kahju tekkimist, tõsiseid keskkonnakriise või olukordi, kus keskkonnavalaste õiguste kaitsjad on kõige rohkem ohustatud, ning suhelda ametiasutustega ja aidata neid keskkonnavalaste õiguste kaitsjate jaoks kaitsva keskkonna loomisel;
42. Kutsub komisjoni ja liikmesriike üles edendama poliitilise dialoogi kaudu selliste riiklike tegevuskavade vastuvõtmist, mis tagavad keskkonnakaitsjatele turvalise ja vaba keskkonna, integreerides laiema kollektiivkaitse perspektiivi, sealhulgas poliitilised meetmed, et seadustada keskkonnakaitsesse kaasatud kogukondi ja rühmi; kutsub komisjoni üles käsitlema selgesõnaliselt põlisrahvaste ja kohalike kogukondade inimõigusi metsaseaduse, valitsemistava ja kaubanduse vabatahtlike partnerluslepingute (FLEGT vabatahtlikud partnerluslepingud) alusel;
43. Tuletab meelde, et vastavalt ÜRO inimõiguste kaitsjate deklaratsioonile peavad riigid kaitsma bioloogilise mitmekesisuse kaitsjaid inimõiguste kaitsjatena; väljendab rahulolu selliste rahvusvaheliste lepingute kujundamise üle nagu Escazu leping, mis on Ladina-Ameerika ja Kariibi mere piirkonnas – piirkonnas, kus on kõige rohkem registreeritud keskkonnavalaste inimõiguste kaitsjate mõrvu;

UNFCCC, õigus ja vastutus

44. Peab kahetsusväärseks asjaolu, et isegi kui kõik riigid seda täielikult rakendaksid, tooksid praegused riiklikult määratud sissemaksud (NDC) katastroofilise globaalse temperatuuri tõusu 3 °C üle tööstusajastu eelse taseme, rikkudes Pariisi kokkulepet; hoiatab, et sellise stsenaariumi tagajärjeks oleks äärmuslikud kliima- ja keskkonnamõjud ning laialdane kahjulik mõju inimõigustele;
45. väljendab heameelt inimõiguste lisamise üle Pariisi lepingu preambulis ja nõuab tõhusaid meetmeid, et lepingu rakendamisel ja kliimameetmete võtmisel järgida ja edendada inimõigustealaseid kohustusi; peab siiski kahetsusväärseks, et puuduvad konkreetsed sätted, mis paneksid riiklike osalejaid ja ettevõtjaid kliimamuutustega seotud inimõiguste rikkumiste eest vastutama;
46. nõuab tungivalt, et ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osalised jätkaksid oma leevendamise- ja kohanemispüüdluste suurendamist kooskõlas Pariisi lepingu eesmärkidega ning integreeriks inimõiguste mõõtme oma riiklikult kindlaksmääratud panustesse ja kohanemisteadistesse; kutsub ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni sekretariaati üles töötama koostöös ÜRO inimõiguste ülemvolinikuga välja suunised,

kuidas integreerida inimõiguste kaitse riiklikult kindlaksmääratud panustesse ja kohanemisteatisesse; ergutab osapooli vaatama läbi kavatsetavad riiklikult kindlaksmääratud panused ja riiklikult kindlaksmääratud panused ning töötama välja riiklikult kindlaksmääratud panuste järelevalvemehhanismid, ning seda põlisrahvaste täielikul ja tegelikul osalusel;

47. rõhutab vajadust tugevdada sünergiaid kliima ja inimõiguste alaste aruandluskohustuste vahel; on seisukohal, et Pariisi kokkuleppe artiklis 13 osutatud tegevuse ja toetuse läbipaistvusraamistikuga seotud suunised peaksid paluma pooltel anda teavet mitte ainult kasvuhoonegaaside heitkoguste kohta, vaid ka selle kohta, kas kliimapolitikat rakendatakse kooskõlas teiste ühiskondlike eesmärkide ja olemasolevate õiguslike raamistikega ning seega tuleks lisada teave heade tavade kohta, sealhulgas õigustepõhiste lähenemiste kohta leevendamise- ja kohanemismeetmetele, ning ka toetuse kohta;
48. nõuab tungivalt, et ELi institutsioonid teeksid käimasolevatel rahvusvahelistel kliimaläbirääkimistel tihedat koostööd inimõigustealase lähenemisviisi edendamisel, eelkõige seoses kestliku arengu mehhanismi ja muude suunistega Pariisi lepingu artikli 6 punkti 4 kohaste mehhanismide kohta, mis tagavad õiguste omajate sisulise ja teadliku osalemise, piisavad keskkonna- ja sotsiaalkaitsemeetmed ning sõltumatud õiguskaitsemehhanismid; rõhutab, et kestliku arengu mehhanismi eesmärk peaks olema rahastada projekte, millest saavad kasu kliimamuutuste mõju suhtes kõige kaitsetumad, ning kõik kestliku arengu mehhanismi raames rahastatud projektid peaksid läbima inimõigustealase mõjuhindamise ja registreerida tuleks ainult positiivse mõjuga projektid;
49. kutsub komisjoni üles koostama ELi toetustele kvalifitseerumise kriteeriume, mis võimaldavad valitsusvälistel keskkonnaorganisatsioonidel, mida muidu ei pruugita nende suuruse tõttu rahastada, saada parema juurdepääsu rahalistele vahenditele;
50. rõhutab, et kõigi osalejate aruandekohustuse tagamiseks peavad uued mehhanismid, nagu kestliku arengu mehhanism, integreerima institutsioonilise kaitsepoliitika ja kaebuste lahendamise mehhanismid, et tagada õiguste tõhus kaitse;
51. kutsub ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni sekretariaati üles töötama koos konventsiooni osalistega välja ühise õigusraamistiku kliimaõigluse jaoks;
52. rõhutab, et Pariisi lepingu artiklis 14 osutatud ülemaailmset kokkuvõtet tuleks kasutada inimõiguste ja muude põhimõtete kliimameetmetesse integreerimisel tehtud edusammude ülevaatamiseks; märgib, et see peaks hõlmama kodanikuühiskonna ja valitsustevaheliste organisatsioonide võimalusi oma panus anda; on seisukohal, et Pariisi kokkuleppe rakendamise hindamine peaks aitama kindlaks teha rakendamise head tavad ja takistused ning andma teavet tulevaste riiklikult kindlaksmääratud panuste ja rahvusvahelise koostöö jaoks;
53. rõhutab, et kõik tõhusad õigustepõhised kliimameetmed peaksid tagama vaba, aktiivse, sisulise ja teadliku osaluse; soovib, et leevendamise ja kohandamise kavad peaksid olema avalikult kättesaadavad, läbipaistvalt rahastatud ning kujundatud koos mõjutatud ja/või potentsiaalselt mõjutatud rühmadega, eriti kõige kaitsetumate rühmadega;
54. rõhutab tõsiasja, et arenguriigid ei suuda kliimamuutuste mõjudega ainult ise toime tulla

ning sageli sõltuvad nad rahvusvahelisest abist, et suuta kriisi ohjata ning kliimamuutustega kohaneda ja nende mõju ennetada;

55. rõhutab oma seisukohta, et inimõigustealased õigusaktid ja institutsioonid, mida tavaliselt kasutatakse juhtimise vastutusalaste lünkade ületamiseks, ei saa mingil juhul asendada tõhusaid meetmeid kliimamuutustest põhjustatud kahjude ennetamiseks ja heastamiseks; on seisukohal, et riiklikel inimõigustega tegelevatel institutsioonidel ja kodanikuühiskonnal võib olla tõhus roll riiklikes vastutus- ja järelevalvemehhanismides, mille eesmärk on tagada kliimamuutuste tagajärjel inimõiguste alast kahju kannatanutele õiguskaitsevahendite kättesaadavus;
56. on veendunud, et EL peab täitma aktiivset, tugevat ja ambitsioonikat juhirolli ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni osaliste konverentsi 26. istungjärgu ettevalmistamisel, seades inimõiguste põhimõtete kaasamise rahvusvahelise kliimamuutuste poliitika kujundamise keskmesse, et vältida pöördumatut kahju inimkonna praegusele ja tulevasele arengule ning põlvkondadele;
57. tõdeb kodanikuühiskonna, sealhulgas valitsusväliste organisatsioonide ja keskkonnakaitsjate aktiivset rolli ja osalust, et propageerida inimõigustel põhinevat lähenemisviisi kliimameetmetele, ning nõuab, et ELi sellist tegevust toetaks; rõhutab vajadust tagada kodanikuühiskonna osalemine Pariisi lepingu artiklis 13 sätestatud läbipaistvuse raamistikus;
58. võtab teadmiseks komisjoni ettepaneku võtta vastu määrus, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1367/2006 (nn Århusi määrus) ja mis peaks täiustama Århusi konventsiooni rakendamist ELi tasandil; ergutab liikmesriike tagama asjakohaste ELi õigusaktide (nt direktiiv 2011/91/EL) ja rahvusvaheliste õiguslikult siduvate sätete (Århusi konventsioon) nõuetekohase ülevõtmise oma õiguskorda, et tagada keskkonnaküsimustes kaasav juurdepääs teabele, üldsuse osalus otsuste tegemisel ja õiguskaitse kättesaadavus;
59. rõhutab, et keskkonnaaktivistide tegevus on täielikult kooskõlas kestliku arengu eesmärkidega ja nende eesmärkide süsteemne rakendamine peaks toimuma kohalikul, riiklikul ja rahvusvahelisel tasandil;
60. tuletab meelde, et liikmesriigid peavad äriühinguid reguleerima, tagamaks et need ei põhjusta inimõiguste rikkumisi, ning et erasektori osalejatel ja äriühingutel on kohustus tegeleda kliimamuutuste tagajärgedega inimõigustele kooskõlas ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtetega;
61. ergutab komisjoni ja liikmesriike võtma rahvusvaheliselt tunnustatud organites aktiivse rolli kaitsemeetmete ja aruandekohustuse protsesside kujundamisel, kehtestamisel ja edendamisel, tagamaks et 2030. aastaks seatud heitkoguste drastilise vähendamise eesmärgi saavutamiseks tehtavaid struktuurikohandusi kujundatakse, rakendatakse ja seiratakse viisil, mis kaitseb mõjutatud isikute ja kogukondade õigusi, sealhulgas õigust tööle ning õiglase ja võrdsete töötingimuste edendamise õigust; rõhutab, et rohepööre peab olema õiglane ja et sellega ei tohi kedagi kõrvale jätta;
62. rõhutab ettevõtete hoolsuskohustuse ning kestliku ja vastutustundliku aruandekohustuse olulisust, kuna need on tähtsad ja hädavajalikud vahendid, mille abil ennetada raskeid inimõiguste ja keskkonnaalaseid rikkumisi ja kaitsta nende eest; kutsub ELi üles

toetama kestlikku ja vastutustundlikku äriühingu üldjuhtimist kui Euroopa rohelise kokkuleppe olulist elementi; kutsub liikmesriike üles rakendama tõhusaid reguleerivaid meetmeid, et tuvastada, hinnata, ennetada, kõrvaldada ja leevendada võimalikke ja toimunud inimõiguste rikkumisi, nende üle järelevalvet teha, neist teavitada, neid arvesse võtta, käsitleda ja heastada, ning võtta ettevõtted vastutusele, tagamaks et nad täidavad oma hoolsuskohustusi seoses kliimamuutuste mõjuga inimõigustele, kooskõlas ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtetega;

63. väljendab heameelt komisjoni võetud kohustuse üle töötada välja seadusandlik ettepanek ettevõtete kohustusliku inimõiguste ja keskkonnaalase hoolsuskohustuse kohta kogu tarneahelas; soovib, et see seadusandlik ettepanek peaks toetama ja hõlbustama keskkonna- ja kliimamuutuste tagajärgede mõõtmise ühiste meetodite kujundamist; rõhutab, kui oluline on tulemuslik, sisuline ja teadlik konsulteerimine ja teabevahetus kõigi mõjutatud või potentsiaalselt mõjutatud sidusrühmadega, sealhulgas keskkonnakaitsjatega; nõuab tungivalt, et EL toetaks käimasolevaid läbirääkimisi siduva ÜRO lepingu üle äritegevuse ja inimõiguste valdkonnas, et reguleerida rahvusvaheliste korporatsioonide ja teiste äriettevõtete tegevust, ning osaleks tulemuslikult neis läbirääkimistes; on seisukohal, et iga selline vahend peab innustama korporatsioone ja investoreid võtma endale kohustusi seoses inimõigusega tervislikule keskkonnale; on seisukohal, et igasugune selline vahend peab hõlmama tugevaid keskkonnakaitsesätteid ja ergutama korporatsioone ning finantsinstitutsioone, samuti piirkondlikke investeerimis- või arenguasutusi täitma oma kohustusi seoses inimõigusega tervislikule keskkonnale;
64. rõhutab korruptsiooniga globaalsel tasandil võitlemise olulisust, kuna korruptsioon avaldab mõju inimõiguste kasutamisele, sellel on spetsiifilised negatiivsed tagajärjed ja see mõjutab ebaproportsionaalselt palju kõige ebasoodsamas olukorras olevaid, tõrjutud ja kaitsetuid ühiskonnarühmi, nagu naised, lapsed, puuetega inimesed, eakad, vaesed, põlisrahvad või vähemuste hulka kuuluvad inimesed, jättes nad ilma võrdsest ligipääsust loodusvaradele, sealhulgas maale;
65. kutsub nõukogu ja Euroopa välisteenistust üles lisama korruptsiooniga seotud kuritegusid kogu maailmas rakendatava inimõiguste rikkujate vastase ELi sanktsioonirežiimi (nn Euroopa Magnitski akt) kohaselt karistatavate tegude alla ja tagama selle kiire vastuvõtmise ja rakendamise;
66. on veendunud, et käimasolev ELi kaubanduspoliitika läbivaatamine peaks olema võimalus inimõiguste kaitset kaubanduspoliitikas uuesti määratleda, edendada ja tugevdada; rõhutab, et tulevaste kaubanduslepingute kestliku arengu peatükid peavad olema hõlmatud nende lepingute vaidluste lahendamise mehhanismidega;
  - o
  - o
  - o
67. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, komisjoni asepresidendile ning liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrgele esindajale, ELi inimõiguste eriesindajale, liikmesriikide valitsustele ja parlamentidele, ÜRO Julgeolekunõukogule, ÜRO peasekretärile, ÜRO Peaassamblee 74. istungjärgu presidendile, ÜRO Inimõiguste Nõukogu presidendile, ÜRO inimõiguste ülemvolinikule ning ELi delegatsioonide juhtidele.

14.1.2021

ARENGUKOMISJONI ARVAMUS

väliskomisjonile

kliimamuutuste mõju kohta inimõigustele ning keskkonkaitsjate rolli kohta selles küsimuses
(2020/2134(INI))

Arvamuse koostaja: Miguel Urbán Crespo

ETTEPANEKUD

Arengukomisjon palub vastutaval väliskomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- A. arvestades, et järjest rohkem keskkonkaitsjaid on viimastel aastatel tapetud, röövitud, piinatud, soopõhiselt rünnatud, ähvardatud, ahistatud, hirmutatud, laimatud, kriminaliseeritud, kohtulikult ahistatud, sunniviisiliselt väljatõstetud ja sundümberasustatud;
- B. arvestades, et keskkonkaitsjate kriminaliseerimine on paljudes riikides tavaline praktika ning et avalike haldusasutuste poolt nende vastu algatatud strateegiliste kohtuasjade tõttu suunatakse ressursid, energia ja tähelepanu kaitsjate töö asemel hoopis pikale veninud ja sageli alusetute kohtumenetluste lahendamisele;
- C. arvestades, et COVID-19 pandeemia tõttu oodatav majanduskriis võib sundida riike keskkonkaitselt rahalisi vahendeid ära võtma, et stimuleerida lühiajalist majanduskasvu, mille tulemusena suureneb vägivalda kasutamine, et sundida kogukondi oma maalt lahkuma ja tekitada võimalus selle kasutamiseks;
  1. rõhutab, et arenguriigid, sealhulgas väikesed arenevad saareriigid, on kliimamuutustest kõige enam mõjutatud ning et nende inimõiguste aktivistid ja keskkonkaitsjad, kes on sageli põlisrahvaste või traditsiooniliste kogukondade liikmed, peavad kogema korraka mitmesugust vägivalda, näiteks vaimseid ja füüsilisi ähvardusi, vabaduse piiramist, kohtulikku tagakiusamist ning isegi palgamõrva selle eest, et nad kaitsevad oma maad, pärandit ja keskkonda loodusvarade kasutamise tagajärgede eest; tunnustab, et keskkonkaitsjate võetavad meetmed on olulised, kuna nad otsivad, loovad ja levitavad toimivaid kliimamuutuste ennetamise, nendele vastupanu võime ja nendega kohanemise lahendusi ning mehhanisme mõjutatud territooriumide elanikele;
  2. tuletab meelde, et bioloogilise mitmekesisuse jätkuv hävitamine ja vähenemine

õõnestavad paljude inimõiguste kasutamist; taunib asjaolu, et riigid on bioloogilise mitmekesisuse vähenemise määra alandamise eesmärgi täitmisel täielikult läbi kukkunud; tuletab meelde, et ökosüsteemi seisundi halvenemise kahjuliku mõju all kannatavad vaesed ebaproportsionaalselt ning vahel on see mõju vaesuse ja sotsiaalsete konfliktide peamine põhjus; kordab riikide kohustust tegeleda tõhusalt bioloogilise mitmekesisuse vähenemise põhjustajatega, sealhulgas integreerida ressurside säilitamise ja säästva kasutamise kohustusi üldisemasse arengupoliitikasse; rõhutab üldisemalt, et riikidel on kohustus mitte ainult kaitsta keskkonnakaitsjaid, vaid kaitsta ka ökosüsteeme, millest sõltuvad väga paljude inimeste inimõigused;

3. rõhutab, et arenguriikide elanikkond sõltub otseselt bioloogilisest mitmekesisusest, kuna see on vajalik nende toiduga kindlustatuse, terviseturbe ja majandusliku kindlustatuse jaoks; taunib tõsiasja, et kliimamuutuste põhjustatud bioloogilise mitmekesisuse seisundi halvenemine ja sellest tingitud ressurside kadumine muudab kõnealuse elanikkonna haavatavamaks ning kahjustab nende inimeste põhiõigusi ja väärikust;
4. rõhutab tõsiasja, et arenguriigid ei suuda kliimamuutuste mõjudega ise tegeleda ja sageli sõltuvad nad rahvusvahelisest abist seoses nende suutlikkusega kriisi ohjata ning kliimamuutustega kohaneda ja nende mõju ette aimata; tuletab sellega seoses meelde Pariisi kliimakokkuleppele alla kirjutanud riikide kohustust võtta kasutusele vähemalt 100 miljardit USA dollarit aastas, et tagada arenguriikides kliimamuutuste leevendamise ja nendega kohanemise meetmed, et tugevdada mõjutatud elanike toimetulekuvõimet;
5. kutsub liitu ja selle liikmesriike üles toetama järgmisel ÜRO Peaassambleel seda, et üleilmselt tunnustataks õigust ohutule, puhtale, tervislikule ja kestlikule keskkonnale;
6. rõhutab keskkonnaaktivistide keskse rolli olulisust kliimamuutuste mõjudest mõjutatud isikute põhiõiguste ja väärikuse kaitsmisel; rõhutab, et nad on meie avalike hüvede esiletõstmisel ja kaitsmisel üliolulised, eriti põlisrahvaste ning kogukondade pärandi hulka kuuluvatel aladel;
7. märgib, et keskkonnaaktivistid töötavad sageli ohtlikes keskkondades, kus relvakonfliktid, liigkasutus ja salaküttimine on laialt levinud, samas kui keskkonnaseisundi halvenemine ning ressurside ammendumine üksnes suurendavad neid pingeid;
8. väljendab sügavat muret asjaolu pärast, et arenguriikides üha rohkem kriminaliseeritakse ja kiusatakse taga keskkonnaaktiviste, kes langevad paljude süütegude toimepanijate, näiteks mitmesuguste relvastatud rühmituste või eraisikute rünnakute ohvriks ning niisuguste teatavate valitsuste ja hargmaiste ettevõtjate hirmutamise ohvriks, kes mõnes piirkonnas investeerivad projektidesse, mis aitavad kaasa taastumatute loodusvarade kasutamisele, põhjustades sellega raadamist, bioloogilise mitmekesisuse vähenemist ja inimõiguste rikkumisi, mis mõjutavad peamiselt naisi, kohalikke kogukondi ja põlisrahvaid; tuletab sellega seoses meelde, et põlisrahvastel on loodusvarade kestlikus majandamises ja bioloogilise mitmekesisuse säilitamises ülioluline roll; kutsub ELi üles mitte rahastama projekte, mis võivad aidata kaasa põlisrahvaste oma kodumaalt väljatõstmisele; soovib ELi liikmesriikidel, kes ei ole seda veel teinud, ratifitseerida Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni (ILO) põlisrahvaste ja hõimurahvaste konventsioon nr 169; kutsub ELi ja selle partnerriike üles eelkõige tunnustama ning kaitsma põlisrahvaste õigust taval põhinevalt omada ja

hallata oma maad ning loodusvarasid, nagu on sätestatud põlisrahvaste õiguste ÜRO deklaratsioonis ja Rahvusvahelise Tööorganisatsiooni konventsioonis nr 169, ning järgima vaba, eelneva ja teadva nõusoleku põhimõtet, võimaldades maad kollektiivselt registreerida; mõistab hukka kõik püüded dereguleerida keskkonna- ja inimõiguste kaitset COVID-19 pandeemia ja muude kriiside kontekstis; väljendab muret keskkonnakaitsjate ja rikkumisest teatajate olukorra pärast kogu maailmas; kutsub komisjoni üles toetama keskkonnakaitsjaid kogu maailmas ja tagama, et võetaks vastu tegevuskava, mille eesmärk on võidelda suurenenud vägivalla vastu, mida kasutatakse selleks, et sundida COVID-19 pandeemiaga seoses kogukondi oma maalt lahkuma;

9. rõhutab, et kuigi rünnakuid ja ähvardusi esineb kõikjal maailmas, märgib ÜRO inimõiguste kaitsjate olukorra eriraportöör, et olukord on eriti tõsine Ladina-Ameerikas ning Aasias, kus teatavad rahvusvahelised investorid, äriühingud ja kohalikud omavalitsused eiravad elanikkonna õigustatud muresid; märgib, et paljudel juhtudel toimuvad konfliktid ja rikkumised majandusliku ebavõrdsuse ja sotsiaalse tõrjutuse kontekstis; taunib keskkonnaaktivistide kohtulikku tagakiusamist ja kriminaliseerimist Amazonase piirkonnas, kus keskkonnaaktivistide ründamine, tapmine ja tagakiusamine aina sagenevad; taunib keskkonnaaktivistide vastu suunatud rünnakute arvu ja tagakiusamise kasvamist Hondurases ja Guapinoli keskkonnaaktivistide hiljutist tapmist; märgib, et viimase kolme aasta jooksul on registreeritud 578 keskkonna-, maa- ja põlisrahvaste õiguste kaitsjate tapmist; rõhutab, et Filipiinid on pidevalt nende riikide nimekirja tipus, kus keskkonnaõiguste kaitsjana tegutsemine on kõige ohtlikum; kordab oma üleskutset komisjonile, võttes arvesse riigis toimuvate inimõiguste rikkumiste tõsidust ja Filipiinide ametivõimude koostöövalmiduse ja olukorra olulise paranemise puudumist, algatada menetlus, mis võib viia soodustuste ajutise peatamiseni üldiste tariifsete soodustuste kava pluss (GSP+) alusel;
10. kutsub komisjoni üles tagama enne kaubandus- ja koostöölepingute sõlmimist ning arendusprojektide rakendamist koostatavate mõju hindamise uuringute sõltumatuse, et eelkõige mõõta ja vältida nende mõju kohaliku elanikkonna õigustele; nõuab, et mõju hindamised tehtaks kodanikuühiskonna ja kohalike kogukondade olulisel osalusel ning et tulemusi võetaks majanduslikes kokkulepetes ja arendusprojektides nõuetekohaselt arvesse; kutsub komisjoni üles hindama projektide teostamist uuesti, kui peaks esinema inimõiguste rikkumisi;
11. rõhutab, et arenguriikide keskkonnakaitsjatel on metsade ja ökosüsteemide kaitsmisel ülitähtis roll ning et põliselanike majandatavatel maadel on metsade hävitamise määr madalam ja nende kaitsetulemused on paremad kui põlisrahvasteta kaitstavatel piirkondadel;
12. väljendab sügavat muret selle pärast, et kliimamuutused toovad kaasa elamiskõlbliku maa hävitamise, ökosüsteemide närbumise ja kõrbestumise suurenemise teatavatel territooriumidel, eriti arenguriikides; on veendunud, et lähiaastatel sunnib kliimamuutuste mõju paljusid liikuma, kuna nende maa ei ole enam elamiskõlblik, tekitades seega rohkem arengu- ja arenenud riikidest pärinevaid keskkonnapagulasi; rõhutab, et seetõttu ja inimõiguste ja väärikuse säilitamise tagamiseks tuleb kaaluda keskkonnapagulase staatuse rahvusvahelist tunnustamist; märgib sellega seoses, et 1951. aasta pagulasseisundi konventsioon ei hõlma keskkonnakaalutlustel ümberasustatud isikute kaitset; nõuab kliimamuutuste tõttu liikuvate inimeste suhtes kohaldatavaid tingimusi käsitleva ühise terminoloogia täpsustamist nii rahvusvaheliselt

kui ka üleeuroopaliselt; juhib sellega seoses tähelepanu ÜRO inimõiguste komitee pöördelisele otsusele kohtuasjas Teitiota vs. Uus-Meremaa, milles tunnistati, et kliimaga seotud ja loodusõnnetuste eest põgenevatel inimestel on kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti alusel kehtiv õigus rahvusvahelisele kaitsele; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kasutama seda otsust stiimulina, et täpsustada kliima põhjustatud rände tingimusi käsitlevat ühist terminoloogiat rahvusvahelisel ja Euroopa tasandil, ning võtma kõik vajalikud meetmed kliima tõttu ümberasustatud isikute täieliku kaitse tagamiseks liidu õiguse alusel ja asjakohase varjupaigasüsteemi kehtestamiseks ning turvalise ja seadusliku rände kanalite loomiseks; kutsub ELi ja selle liikmesriike üles välja töötama ja vastu võtma liidu rände- ja varjupaigapoliitika reformi raames asjakohaseid meetmeid, nagu liikuvuskavad, õpe ja ümberõpe töötajatele, kes tulevad nendest kolmandatest riikidest, mis on kliimamuutuste kahjulikest mõjudest eriti mõjutatud; nõuab humanitaarviisade kasutamist ja ajutist kaitset ootamatute katastroofide tõttu ümberasustatud isikute jaoks ning pikaajalist riiki lubamist inimestele, kes on pärit riikidest, mis muutuvad või on muutunud kliimamuutuste tõttu elamiskõlbmatuks;

13. leiab, et ELi õigusaktide kehtestamine siduva, ühtlustatud ja kohustusliku ettevõtjate nõuetekohase hoolsuse kohta võib aidata parandada inimõiguste kaitset ja vastavust keskkonnastandarditele võitluses karistamatuse ja kliimamuutuste vastu arenguriikides ning aidata kaasa ÜRO kestliku arengu eesmärkide ja Pariisi kokkuleppe rakendamisele ning ELi rohelise kokkuleppe eesmärkide täitmisele; rõhutab, et tulevased õigusaktid peaksid võtma arvesse naiste ja haavatavate rühmade, näiteks laste ja põliselanike spetsiifilisi vajadusi ja õigusi; palub komisjonil jätkata tööd selle nimel, et kiidetaks heaks rahvusvaheliste korporatsioonide suhtes kohaldatav inimõigusi käsitlev siduv ÜRO leping; väljendab sellega seoses heameelt komisjoni plaani üle koostada selleteemaline seadusandlik ettepanek, millega tagatakse inimõiguste rikkumiste ohvritele juurdepääs õigusemõistmisele ning nähakse mõjutatud kogukondadele ette õiguskaitse- ja vastutusmehhanismid; rõhutab erasektori ja investeringute olulist rolli kliimamuutuste vastu võitlemises; rõhutab ettevõtete tõhusa vastutustundliku äritegevustava tõestatud kasu; kordab, et ELi investeerimis- ja kaubanduslepingud peaksid tõhusa järelevalve- ja jõustamismehhanismi raames sisaldama siduvaid ja jõustatavaid sätteid kliimamuutuste, raadamise, bioloogilise mitmekesisuse vähenemise ning põlisrahvaste ja kohalike kogukondade õiguste kaitsmiseks; leiab arenguperspektiivist lähtudes, et ELi kaubanduspoliitika läbivaatamisel peaks uuesti määratlema, edendama ja tugevdama keskkonna- ja inimõiguste kaitset; rõhutab, et sotsiaalsete, keskkonnavalaste ja inimõigustega seotud hoolsuskohustuste täitmine tuleks tagada uutes kaubandusmehhanismides, nagu vabakaubanduslepingutes, majanduspartnerluslepingutes, üldiste tariifsete soodustuste kavades ja investeerimislepingutes;
14. tuletab meelde, et kliimamuutuste negatiivsed tagajärjed kahjustavad riigi arenguväljavaateid ja süvendavad juba olemas olevat ebavõrdsust, näiteks soolist ebavõrdsust; rõhutab, et kliimamuutuste mõju on rängem haavatavamatele inimestele, nagu naised ja tütarlapsed, ning et 80 % kliimamuutuste tõttu ümber asunud inimestest on naised; väljendab heameelt komisjoni asepresidendi Frans Timmermans'i võetud kohustuste üle tasakaalustada soolist ebavõrdsust, mida kliimamuutused veelgi suurendavad; nõuab tungivalt, et komisjon integreeriks soolise võrdõiguslikkuse ja kliimaõigluse iga sellise poliitika koostamisse ja rakendamisse, millel on mõju naiste ja tütarlaste olukorrale, ning edendaks põlisrahvaste hulka kuuluvate naiste, naiste õiguste

kaitsjate ja kõigi tõrjutud sooliste kogukondade osalemist ÜRO kliimamuutuste raamkonventsiooni raamistikus;

15. kutsub komisjoni üles hoolikalt kontrollima, et arengukoostöö ja välispoliitika eri vahenditest, sealhulgas Euroopa Investeeringuspanga kaudu rahastatavad taristu- ja energiaprojektid toetaksid inimõigusi, kestliku arengu eesmärke, Pariisi kokkuleppes sätestatud kliimamuutuste vastu võitlemise eesmärke ja Euroopa rohelise kokkuleppe eesmärke ega ohustaks neid; rõhutab, et tegevus, mida rahastatakse arengut rahastavate asutuste kaudu ilma kohalike kogukondade ja tõrjutud rühmade nõusolekuta või sisuka konsultatsioonita, võib ohustada inimõiguste ja keskkonkakaitsejaid; nõuab sellega seoses hoolikat hindamist, kas kavandatud projektide koostamisel on konsulteeritud põliskogukondade ja kohaliku elanikkonnaga ning kas projektides on arvesse võetud nende kogemusi ja teadmisi kohaliku ökoloogia, inimõiguste ja arenguvajaduste valdkonnas; rõhutab, et mitmeid keskkonnan konflikte oleks võimalik vältida kohalike kogukondade, põlisrahvaste ja keskkonnaaktivistidega eelneva konsulteerimise ja nende aktiivse kaasamisega; üldisemalt tuletab meelde, et õigustepõhist lähenemisviisi tuleks rakendada ja rangelt kohaldada ning austada kõigis ametliku arenguabi raames rahastatavates projektides, eriti karjakasvatavate ja põlisrahvaste õiguste puhul, mis tähendab tõhusate kaebus- ja õiguskaitsemehhanismide tagamist kooskõlas komisjoni 11. juuni 2013. aasta soovitusel 2013/396/EL, eriti juhul, kui kliimameetmetega rikutakse nende õigusi; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles suurendama arenguriikidele antavat toetust, et leida püsivaid lahendusi keskkonna tõttu ümberasustatud isikutele, sealhulgas põlisrahvastele, karjakasvatavatele ja teistele maaelanikkondadele, kelle traditsioonilised elatusvahendid on kliimamuutuste kahjulike mõjude tõttu hävinenud, ja leida uued elatusvahendid, mis sobivad muutuva kliimaga paremini;
16. rõhutab, et keskkonnaaktivistide tegevus on täielikult kooskõlas säästva arengu eesmärkidega ja nende eesmärkide süsteemne rakendamine peaks toimuma kohalikul, riiklikul ja rahvusvahelisel tasandil;
17. kutsub komisjoni üles parandama inimõiguste kaitsjate ja keskkonnaaktivistide kaitsmise raamistikku, võimaldades neil paremini tunda oma õigusi ja kaitsemeetmeid, mis võivad neile kasulikud olla, samuti tugevdada võrgustikku ja parandada ühenduvust organisatsioonide vahel, kes osalevad võitluses kliimamuutuste ja bioloogilise mitmekesisuse vähenemise vastu arenguriikides ja kogu maailmas; nõuab tungivalt, et riigid tunnustaksid, et turvalisele, puhtale, tervislikule ja kestlikule arengule kaasa aitava bioloogilise mitmekesisuse kaitsjad on ka inimõiguste kaitsjad; kutsub sel eesmärgil ELi ja selle liikmesriike üles uurima võimalust, kuidas loodusele anda juriidilise isiku staatus, tugevdades seeläbi keskkonna õiguskaitset; kutsub komisjoni üles pöörama erilist tähelepanu naissoost inimõiguste kaitsjate eristatud kaitsevajadustele, tunnustades nende rolli võimsate muutuste põhjustajatena, eriti kliimameetmete valdkonnas; rõhutab sellega seoses vajadust toetada suutlikkuse suurendamist ja naiste rolli koolitajate ja muutuste kiirendajatena ning tagada niisuguste organisatsioonide piisav rahastamine; tuletab meelde, kui sageli satuvad kogukonna naissoost liidrid ja keskkonnaaktivistid repressioonide ja isegi mõrvade ohvriks, näiteks Euroopa Parlamendi mõttevabaduse eest antavale Sahharovi auhinnale nomineeritud ja selle nimekirja kantud vaprad aktivistid, nimelt Brasiiliast pärit Marielle Franco, kes mõrvati 2018. aastal, ja Hondurasest pärit Berta Cáceres, kes mõrvati 2016. aastal; kutsub komisjoni üles nõudma tõhusat uurimist ja seda, et keskkonnaaktivistide mõrvade eest vastutavad

isikud antaks kohtu alla; osutab rahvusvahelist keskkonnaõigust käsitleva Escazú lepingu sätetele, eriti sätetele, mis on seotud keskkonna ja inimõiguste omavahelise seotusega ning vajadusega kaitsta keskkonnaaktiviste; julgustab komisjoni ja liikmesriike sõlmima sarnaseid lepinguid teiste makropiirkondadega kogu maailmas;

18. kutsub komisjoni üles kavandama piisavat toetust keskkonnakaitsjate kohalikele, piirkondlikele ja rahvusvahelistele võrgustikele, et hõlbustada nende koostööd ja võimaldada neil tõhustada oma tegevust ja panust looduslike ökosüsteemide kaitseks; ergutab rahaliste ressursside eraldamist keskkonnakaitsjatele, et nad saaksid investeerida parematesse seadmetesse kliimamuutustest ohustatud territooriumide tõhusamaks jälgimiseks, ning teadusandmete ja parimate tavade kogumiseks toetuse pakkumist, keskkonnahariduse programmide väljatöötamist keskkonnamuutustega kohanemiseks ja arendusprojekte keskkonnatingimuste ja elukvaliteedi parandamiseks; nõuab tungivalt, et partnerriigid võtaksid meetmeid põlisrahvaste tõhusaks kaasamiseks kliimamuutustega kohanemise ja nende leevendamise meetmetesse ning pakuksid sel eesmärgil otse põlisrahvasteni jõudvat tehnilist ja rahalist abi omavalitsuse, territoriaalse kontrolli ja haldamise toetamiseks;
19. nõuab, et Euroopa Liit toetaks piirkondlikku lähenemisviisi kliimamuutuste mõjudele reageerimisel arenguriikides, et anda detsentraliseeritud kohalikele omavalitsustele, kohalikele kodanikuühiskonna organisatsioonidele ja keskkonnaaktivistidele suurem roll kliimamuutuste keskkonnavalaste, sotsiaalsete ja majanduslike mõjude vastu võitlemisel;
20. kutsub nõukogu ja Euroopa välisteenistust üles tugevdama enda koostatud inimõiguste kaitsjate toetamise suuniste kohaldamist, võtma süstemaatiliselt arvesse inimõiguste kaitsjate kaitsmiseks võetavaid meetmeid ja lisaks konkreetsetele olukordadele reageerimisele arendama välja pikaajalise strateegia inimõiguste kaitsjate võimalikult tõhusaks kaitsmiseks;
21. nõuab tungivalt, et komisjon toetaks riike selliste kaitsemehhanismide ja õigusaktide kehtestamisel, milles esitatakse keskkonnakaitsjate määratlus, tunnustakse nende tööd ja tagatakse nende kaitse;
22. on seisukohal, et nõukogu ja Euroopa välisteenistus peaksid esitama Euroopa Parlamendile aastaaruande inimõiguste kaitsjate kaitsmiseks võetud ELi meetmete kohta;
23. nõuab poliitilise ja rahalise toetuse suurendamist keskkonnaõiguste kaitsjatele ning mõistab süstemaatiliselt hukka nende vastu suunatud survemeetmed;
24. nõuab, et EL hõlbustaks kooskõlas ÜRO Inimõiguste Nõukogu 21. märtsi 2019. aasta resolutsiooniga 40/11 üldsuse, sealhulgas kodanikuühiskonna, naiste, laste, noorte, põlisrahvaste ning maa- ja kohalike kogukondade teavitamist ja osalemist keskkonnavalaste otsuste tegemises mitte ainult arenguriikides, vaid kogu maailmas.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	14.1.2021
Lõpphääletuse tulemus	+: 12 -: 3 0: 8
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Anna-Michelle Asimakopoulou, Hildegard Bentele, Dominique Bilde, Udo Bullmann, Catherine Chabaud, Ryszard Czarnecki, Gianna Gancia, Charles Goerens, Mónica Silvana González, Pierrette Herzberger-Fofana, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Pierfrancesco Majorino, Erik Marquardt, Norbert Neuser, Janina Ochojska, Jan-Christoph Oetjen, Michèle Rivasi, Christian Sagartz, Tomas Tobé, Miguel Urbán Crespo, Bernhard Zimniok
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Barry Andrews

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

12	+
S&D	Udo Bullmann, Mónica Silvana González, Pierfrancesco Majorino, Norbert Neuser
Renew	Barry Andrews, Catherine Chabaud, Charles Goerens, Jan-Christoph Oetjen
Verts/ALE	Pierrette Herzberger-Fofana, Erik Marquardt, Michèle Rivasi
The Left	Miguel Urbán Crespo

3	-
ECR	Ryszard Czarnecki
ID	Gianna Gancia, Bernhard Zimniok

8	0
PPE	Anna-Michelle Asimakopoulou, Hildegard Bentele, György Hölvényi, Rasa Juknevičienė, Janina Ochojska, Christian Sagartz, Tomas Tobé
ID	Dominique Bilde

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

17.12.2020

KESKKONNA-, RAHVATERVISE JA TOIDUOHUTUSE KOMISJONI ARVAMUS

inimõiguste allkomisjonile

kliimamuutuste mõju inimõigustele ning keskkonkakaitsete rolli kohta selles küsimuses (2020/2134(INI))

Arvamuse koostaja: Pascal Canfin

ETTEPANEKUD

Keskkonna-, rahvatervise ja toiduohutuse komisjon palub vastutaval väliskomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- võttes arvesse Euroopa Liidu põhiõiguste hartat,
- A. arvestades, et kõigil inimestel on täielik õigus inimõigustele ja põhivabadustele ilma diskrimineerimiseta, nagu on sätestatud inimõiguste ülddeklaratsioonis ja Euroopa Liidu põhiõiguste hartas;
- B. arvestades, et kliimamuutused leiavad aset kogu maailmas, kuid avaldavad suuremat mõju globaalse soojenemise eest kõige vähem vastutavatele riikidele ja kogukondadele; arvestades, et kliimamuutused avaldavad suuremat mõju inimrühmadele, kelle elatusvahendid sõltuvad kõige enam loodusvaradest ja/või kellel on kõige väiksemad võimalused vastu seista sellistele looduslikele ohtudele nagu põuad, maalihked, üleujutused ja orkaanid; arvestades, et kõige rohkem kannatavad need, kellel on kohanemiseks vähem rahalisi vahendeid, ja kes kannatavad kõige enam kliimamuutuste mõju tõttu;
- C. arvestades, et kogu maailma elanikkonna teadlikkuse suurenemine kliimamuutuste mõjust ja keskkonna seisundi halvenemisest ning mure selle pärast soodustavad keskkonnaaktivismi üldiselt ja eelkõige keskkonkakaitsete ennetavat kaasamist;
- D. arvestades, et rahvusvaheline üldsus kiitis esimesel ÜRO keskkonnakonverentsil 1972. aastal heaks inimõiguste ja keskkonna omavahelisel seotusel ja vastastikkusel põhineva aspekti, mille kohaselt tervislik keskkond on paljude inimõiguste täieliku kasutamise oluline osa; arvestades, et kliima- ja keskkonnavaline hädaolukord, mille Euroopa Parlament kuulutas välja eelmise aasta novembris, kujutab endast sellega seoses lisaprobleemi;
- E. arvestades, et inimõigused on tihedalt seotud kliimamuutustega, sest nende laastav keskkonnamõju mõjutab täielikku õigust elule, tervisele, veele, eluasemele, toidule ja

elatusvahenditele; arvestades samuti, et Euroopa Inimõiguste Kohus on selgelt kinnitanud, et mitmesugust laadi keskkonnaseisundi halvenemine võib kaasa tuua oluliste inimõiguste rikkumise, nagu õigus elule, õigus era- ja perekonnaelule, ebainimliku ja inimväärikut alandava kohtlemise keelamine ning kodu segamatu nautimine;

- F. arvestades, et Pariisi kliimakokkuleppe preambulis tunnistatakse, et kliimamuutused on inimkonna ühine mure ja et lepingupooltel tuleb kliimamuutuste vastu võitlemisel austada, edendada ja kaaluda oma asjakohaseid inimõigustega seotud kohustusi;
- G. arvestades, et suurenev ülemaailmne nõudlus loodusvaradele juurdepääsu järele toob sageli kaasa loodus- ja inimkeskkonna jätkusuutmatu kasutamise, muutes tavainimesed vastutavaks ökosüsteemide, maa, toidu, kultuuripärandi, kogukondade ja üksikisikute kaitsmisel kliimamuutuste mõju eest, ning toorainete jätkusuutmatu kaevandamise, sealhulgas fossiilkütused, raadamise, ebaseadusliku raie ja maa hõivamine eest;
- H. arvestades, et kogu maailmas on teatatud keskkonnakaitsjate tapmisjuhtumite sagenemisest; arvestades eelkõige, et mõrvatud keskkonnakaitsjate hulk on viimase kümne aasta jooksul neljakordistunud¹, suremus on 2019. aastal keskmiselt kasvanud enam kui nelja aktivisti tapmiseni nädalas²; arvestades, et valdav osa (90 %) tapmisjuhtumitest on teatatud Kesk- ja Lõuna-Ameerikas ning Kagu-Aasias; arvestades, et mõned maailma kõige bioloogiliselt mitmekesisemad paigad asuvad nendes piirkondades;
- I. arvestades, et Euroopa Keskkonnabüroo juhtumiuuringu³ kohaselt esineb ka ELis keskkonnakaitsjate ahistamist, 2018. aastal teatati 13 juhtumist, ja aruande kohaselt mõnes liikmesriigis „puuduvad keskkonnakaitsjate ahistamist käsitlevad õigusaktid ja paljud liikmesriigid peavad end ahistamise sanktsioneerimise osas asjatundmatuks“;
- J. arvestades ÜRO Inimõiguste Nõukogu märtsis 2019. aastal vastu võetud resolutsiooni A/HRC/40/L.22/Rev.1, millega „tunnustatakse keskkonnaalaste inimõiguste kaitsjate panust inimõiguste, keskkonnakaitsja ja kestliku arengu heaks“;
- K. arvestades, et keskkonnakaitsjate haavatavust suurendab veelgi tõhusate õigusriigi mehhanismide puudumine, mis toob kaasa õiguserikkujate karistamatuse;
- L. arvestades, et kliimamuutused avaldavad naistele ja meestele erinevat mõju; arvestades, et keskkonda ja kliimamuutusi käsitlevates otsustusasutustes on naised alaesindatud; arvestades, et nii kliimamuutuste mõjus kui ka kohanemis- ja leevendusstrateegiates on soolisi erinevusi; arvestades, et naised on haavatavamad ning seisavad silmitsi suurema ohu ja koormusega eri põhjustel, näiteks on neil ressursse, haridust, tööd ja maaomandiõigust meestest raskem saada, samuti sotsiaalsete ja kultuuriliste normide ja rollide ning nende mitmesuguste läbipõimunud kogemuste tõttu;
- M. arvestades, et kliimamuutuste negatiivsed tagajärjed õõnestavad riikide arenguväljavaateid ja süvendavad juba praegust soolist ebavõrdsust, mis tuleneb arvukatest sotsiaal-majanduslikest, institutsioonilistest, kultuurilistest ja poliitilistest

¹ <https://eeb.org/library/the-harassment-of-environmental-defenders-in-the-european-union-a-case-study-report/>

² https://www.globalwitness.org/documents/19938/Defending_Tomorrow_EN_high_res_-_July_2020.pdf

³ <https://eeb.org/library/the-harassment-of-environmental-defenders-in-the-european-union-a-case-study-report/>

teguritest;

- N. arvestades, et Århusi konventsioon kohustab riike kaitsma neid, kes kasutavad oma keskkonnaõigusi, igasuguse ahistamise, karistamise ja tagakiusamise eest;
- O. arvestades, et tööstusriikide kodanikud võivad eraldada enam kui sada korda rohkem süsinikdioksiidi kui kõige vähem arenenud riikide kodanikud; arvestades, et selleks on vaja süsinikdioksiidi eelarvestamist, et tagada ülejäänud süsinikueelarve õiglane jagamine;
- P. arvestades, et kliimamuutused võivad põhjustada konflikte ja ohustada meie ülemaailmset julgeolekut, eelkõige piirkondades, mille riigid on ebakindlad ja mida ei valitseta demokraatlikult; arvestades, et keskkonnamuutused võivad samuti põhjustada konflikte maa või ressursside pärast, mis omakorda võib kaasa tuua inimeste ümberasustamise; arvestades, et keskkonnakaalutlustel riigisisiselt ümberasustatud inimeste ja kliimapõgenike olukord on kõige halvem haavatavamate rühmade jaoks, nagu näiteks naised ja tütarlapsed, kes puutuvad kokku oma põhiõiguste rikkumisega ning kes on sageli inimkaubanduse ja seksuaalse ärakasutamise ohvrid;
- Q. arvestades, et hädaolukorda ei tohi kunagi kasutada demokraatlike institutsioonide õõnestamiseks ega põhiõiguste kahjustamiseks; arvestades, et kõik meetmed tuleb alati vastu võtta demokraatliku protsessi kaudu;
1. on seisukohal, et kliimamuutused ohustavad mitmesuguste inimõiguste kasutamist, sealhulgas õigus elule, veele ja sanitaartingimustele, toidule, tervisele, eluasemele, enesemääramisele, kultuurile ja arengule; rõhutab, et kliimamuutustel on märkimisväärsed tagajärjed arengumaade inimõigustele; rõhutab, et inimõigusi ja põhivabadusi kaitsev demokraatia on ainus valitsemisvorm, mis sobib kokku kestliku arengu ning tõhusa keskkonna- ja kliimakaitsega; juhib tähelepanu sellele, et korruptsioon ja läbipaistvuse puudumine võivad õõnestada keskkonnakaitset ja kliimameetmeid; rõhutab hea ja struktureeritud koostöö vajadust kohalike omavalitsuste, erasektori ja kodanikuühiskonnaga;
  2. rõhutab, et on olemas kindlad tõendid, et kliimaga seotud tingimuste, nagu alatoitluse ja nakkushaiguste esinemissageduse mõju tervisele varieerub vastavalt soole; märgib murega, et katastroofiolukordades on naiste suuremus kõrge; kutsub üles soolist perspektiivi lõimima kestliku arengu poliitika ja programmidega, et tagada naiste ja tütarlaste õigused, sealhulgas seksuaal- ja reproduktiivtervis ning seonduvad õigused ja vajalikud tervishoiuteenused, soolise võrdsuse edendamine ja kliimaõiguse peavoolustamine ELi strateegiaprogrammides;
  3. väljendab muret kohalike kogukondade inimõiguste rikkumise pärast, mis tuleneb maa hõivamise nähtusest, mida põhjustavad muu hulgas eraspekulatiivsed huvid, sealhulgas need, mis on seotud ELis asuvate ettevõtetega, ning riigiasutuste ja rahvusvaheliste osalejate tegevusetus; kutsub sellega seoses komisjoni, liikmesriike ja ettevõtteid üles järgima ja edendama ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtteid ning OECD hoolsuskohustuse suuniseid vastutustundliku ettevõtluse kohta, et ennetada, vähendada ja heastada tekitatud kahju keskkonnale ja bioloogilisele mitmekesisusele, korraldades sisulisi ja kaasavaid konsultatsioone kohalikele kogukondadele, keskkonnakaitsjatele ja kõigile mõjutatud sidusrühmadele seoses nende äritegevusega; tunneb heameelt komisjoni kavatsuse üle esitada ELi tasandil hoolsuskohustust ja ettevõtete

aruandekohustust käsitlevad õigusaktid, märkides, et mitmel riigil on juba sellised õigusaktid olemas; nõuab suuremat rahvusvahelist toetust põlisrahvaste maaõigustele, mis aitaks kaasa globaalse soojenemise piiramisele;

4. nõuab Pariisi kliimakokkuleppe ja kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 rakendamiseks ühist lähenemisviisi sise- ja välispoliitikas ning inimõigusi täiel määral arvesse võttes;
5. toonitab inimarengu võimaluste kõigile tagamise hädavajalikkust; tõstab esile inimõiguste rikkumise ohtu rahvusvahelistes kaupade tarneahelates nii tava- kui ka rohetehnoloogia ja taastuvenergia korral, nagu näiteks lapstööjõud koobaltikaevandustes, mis varustab globaalset liitiumioon-akude ahelat; kutsub komisjoni üles liidu energia- ja transporditehnoloogia lahenduste hindamisel arvesse võtma mõju inimõigustele;
6. rõhutab, et kliimaõigluse kontseptsioonil on kliimamuutuste vastu võitlemise meetmete võtmisel oluline roll; nõuab aktiivset ELi kliimadiplomaatiat, mis hõlmab õigustel põhinevat lähenemisviisi; on veendunud, et kliimamuutused mõjutavad naisi ja tütarlapsi ebaproportsionaalselt, kajastades asjaolu, et paljudes riikides on nad tõenäolisemalt tõrjutud ja ebasoodsas olukorras; rõhutab soolise mõjuvõimu suurendamise tähtsust ja naiste rolli keskkonnakaitsjatena maailma lõunapoolsetes riikides ning tunneb eriti muret naissoost inimõiguste kaitsjate vastu suunatud seksuaalse ja soolise vägivalla pärast;
7. tuletab meelde Euroopa rohelise kokkuleppe kahju mittetekitamise põhimõtet ja nõuab, et komisjon tagab kiiresti praeguste ja tulevaste kaubandus- ja investeerimislepingute ning reeglite täieliku kooskõla rahvusvaheliste inimõiguste sätete ning keskkonna- ja kliimaeesmärkidega, eelkõige Pariisi kliimakokkuleppe ja kestliku arengu tegevuskavaga aastani 2030;
8. rõhutab, et on oluline lõimida kliimamuutustega kohanemine ja nende leevendamine tugevamini riiklike kestliku arengu strateegiatega, ühendades katastroofiohu vähendamise ja ohjamise ning kliimamuutustega kohanemise strateegiad, ning kaaluda inimõiguste mõõtme lisamist praegustesse vahenditesse;
9. peab Pariisi kliimakokkuleppes kokku lepitud kliimanetraalsuse põhimõtet suurepäraseks võimaluseks nii tööstusriikide kui ka maailma lõunapoolsete riikide kvalitatiivse arengu jaoks üleilmsete elamistingimuste ühtlustamise tähenduses;
10. nõuab, et liikmesriigid ei alandaks oma riiklike keskkonnakaitses standardite taset reaktsioonina praegusele COVID-19le või muudele tulevastele kriisidele, et majandust elavdada; kordab sellega seoses, et kestlikkus kui kõigi inimõiguste põhitingimus ilma mistahes diskrimineerimiseta peab olema poliitikakujundamisel oluline lähenemisviis, et tagada avaliku huvi ning mõjutatud kohalike kogukondade sotsiaalse, keskkonnavalase ja majandusliku heaolu kaitstus;
11. rõhutab, et EL peab olema valmis kliimast tingitud ümberasustamiseks, ning tunnistab vajadust võtta asjakohaseid meetmeid, et kaitsta kliimamuutuste mõju tõttu ohustatud elanikkonnarühmade inimõigusi;
12. rõhutab, et keskkonnavalaste otsuste tegemine peab põhinema ühiskondlikul osalusel,

mis põhineb kolmel sambal (teabele juurdepääs, üldsuse osalus ja õiguskaitsse kättesaadavus), ning seda täielikult võimaldama; nõuab sellega seoses rahvusvaheliste õigusaktide vastuvõtmist, et tugevdada selliseid aluspõhimõtteid;

13. rõhutab, et EL peaks toetama mitmete sidusrühmade kaasamist, eelkõige ühiskondlike organisatsioonid, kohalikud omavalitsused ja erasektor, et tegeleda keskkonnast tingitud rände probleemiga terviklikul ja kestlikul viisil, mis aitab kaitsta inimõigusi;
14. tuletab meelde, et inimkond tervikuna ja Euroopa Liit on ületanud planeedi üheksast piirist neli, mis paneb liidule ja selle liikmesriikidele erilise vastutuse vähendada oma ökoloogilist mõju, et nendest piiridest jälle kinni pidama hakata;
15. tunneb muret Amazonase vihmametsa tohutu hävitamise pärast, mille on põhjustanud inimesed; rõhutab keskkonnakaitsjate rolli Amazonase vihmametsa kaitsmisel ja mõistab teravalt hukka suureneva vägivalla Amazonase metsakaitsjate ja põlisrahvaste vastu; on mures, et ka Euroopas on keskkonnakaitsjate ahistamine ja nende vastu suunatud rünnakud sagenenud; taunib 2019. aastal toimunud kahe metsavahi mõrva, kes võitlesid ebaseadusliku raie vastu Rumeenias, ja viimastel aastatel toimunud muid rünnakuid metsatöölise vastu Rumeenias; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles otsustavalt tegutsema sellise suurenemise vastu võitlemisel ning tagama, et keskkonnakaitsjate vastu suunatud kuritegude kriminaaluurimine ja kohtu alla andmine toimub õiguskindlalt, tagades tõhusad õiguskaitsesevahendid;
16. kutsub komisjoni üles lisama tulevastesse rahvusvahelistesse kaubanduslepingutesse kohustuslikud ja õiguslikult jõustatavad keskkonnastandardid, mis peatavad raadamise ja tagavad inimõiguste austamise;
17. tuletab meelde, et ÜRO Keskkonnaprogrammi keskkonnaalaste õigusnormide ülemaailmses aruandes leiti, et olenemata alates 1972. aastast kehtivate keskkonnaseaduste rakendamise 38-kordsest suurenemisest on nende seaduste täielik rakendamine ja jõustamata jätmine üks suurimaid probleeme kliimamuutuste leevendamisel, reostuse vähendamisel ning laialtlevinud liikide ja elupaikade kao vältimisel; rõhutab, et keskkonnaalaste õigusnormide tugevdamine nii ELis kui ka mujal maailmas peab olema prioriteet; võtab teadmiseks komisjoni ettepaneku võtta vastu määrus, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 1367/2006 (nn Århusi määrus), mis peaks täiustama Århusi konventsiooni rakendamist ELi tasandil; lisaks julgustab liikmesriike tagama asjakohaste ELi õigusaktide (nt direktiiv 2011/91/EL) ja rahvusvaheliste õiguslikult siduvate sätete (Århusi konventsioon) piisaval määral ülevõtmine nende õiguskorras, et tagada keskkonnaasjades kõikehõlmav juurdepääs teabele, üldsuse osalus otsuste tegemisel ja õiguskaitsse kättesaadavus;
18. tunnistab, et kodanikuühiskonna organisatsioonid on olulised osalejad kliimamuutuste mõju ja keskkonnaseisundi halvenemisega seotud toetavate tegevuste, teadlikkuse suurendamise ja hariduse valdkondades; peale selle tunnistab nende rolli ELi kliimaga seotud välistegevuse väärtuslike mitteametlike vahendajatena; kutsub komisjoni üles toetama kohalike võrgustike arendamist koostöös kohalike või ülemaailmsete valitsusväliste organisatsioonidega, et aidata otseses ohus olijaid ja saada teavet kohapealse olukorra kohta; kutsub komisjoni üles koostama ELi toetuste rahastamiskõlblikkuse kriteeriume, mis võimaldavad valitsusvälistel keskkonnaorganisatsioonidel, mida muidu ei pruugita nende suuruse tõttu rahastada,

saada ulatuslikum juurdepääs rahalistele vahenditele; nõuab, et liikmesriigid mõistavad hukka mistahes häbimärgistamise, mis on seotud valitsusväliste keskkonnaorganisatsioonide ning kliima- ja keskkonnakaitsega tegelevate isikute tööga; kutsub komisjoni üles esitama ELi strateegiat keskkonnakaitsjate toetamiseks ELi tasandil ja kogu maailmas, kaaludes muu hulgas kiirreageerimismehhanismi loomise võimalust;

19. kutsub liitu ja liikmesriike üles toetama järgmisel ÜRO Peaassambleel üleilmselt tunnustama õigust tervislikule keskkonnale; peale selle nõuab, et COP26 osalisriigid lõimivad täiel määral Pariisi kliimakokkuleppe preambulis uuesti kinnitatud inimõigused ning sotsiaalsed ja keskkonnavalased põhimõtted nn Pariisi kliimakokkuleppe ühtse reeglistiku osana;
20. väljendab heameelt ÜRO inimõiguste komitee pöördelise tähtsusega otsuse üle kohtuasjas Teitiota vs. Uus-Meremaa, milles tunnustatakse, et kliimaga seotud ja loodusõnnetuste eest põgenevatel inimestel on kodaniku- ja poliitiliste õiguste rahvusvahelise pakti alusel kehtiv õigus rahvusvahelisele kaitsele;
21. on veendunud, et inimõiguste tervislikule keskkonnale lõimimine peamiste keskkonnakokkulepete ja -protsessidega on ülitähtis COVID-19le tervikliku reageerimise korral, mis hõlmab inimeste ja looduse vaheliste suhete mõistmist, vähendab riske ja hoiab edaspidi ära keskkonna halvenemisest tuleneva kahju;
22. väljendab muret selle üle, et põlisrahvast, sealhulgas lapsi, vähemustesse kuuluvaid inimesi ning maa- ja tõrjutud kogukondi, allutatakse kogu maailmas ulatuslikule ja süstemaatilisele diskrimineerimisele ja tagakiusamisele: omavolilised arreteerimised, sunniviisilised ümberasustamised, maa hõivamised ja põlisrahvaste õiguste rikkumised suurkorporatsioonide poolt, eelkõige põllumajandus- ning nafta-, gaasi- ja kaevandusettevõtted;
23. kordab, et ohus on ka keskkonnaajakirjanikud ja -juristid; rõhutab, et viimase viie aasta jooksul on tapetud kümme keskkonnaajakirjanikku, samal ajal kui registreeriti 53 ajakirjandusõiguse rikkumist; on mures Ecuadorist pärit Lago Agrio hagejate advokaadi Steven Donzigeri olukorra pärast;
24. nõuab, et liikmesriigid võtavad kõik vajalikud meetmed, et tagada kõigi inimeste õigused, kaitse ja turvalisus, sealhulgas keskkonnavalaste inimõiguste kaitsjad, kes kasutavad muu hulgas arvamuse- ja väljendusvabaduse õigust ning rahumeelse kogunemise ja ühinemise vabaduse õigust nii internetis kui ka väljaspool seda, mis on olulised inimõiguste edendamiseks ja kaitsmiseks ning keskkonna kaitsmiseks ja säilitamiseks.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	15.12.2020
Lõpphääletuse tulemus	+: 38 -: 36 0: 2
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Nikos Androulakis, Bartosz Arłukowicz, Margrete Auken, Simona Baldassarre, Marek Paweł Balt, Traian Băsescu, Aurelia Beigneux, Monika Beňová, Sergio Berlato, Alexander Bernhuber, Simona Bonafè, Delara Burkhardt, Pascal Canfin, Sara Cerdas, Mohammed Chahim, Tudor Ciuhodaru, Nathalie Colin-Oesterlé, Esther de Lange, Christian Doleschal, Marco Dreosto, Bas Eickhout, Cyrus Engerer, Eleonora Evi, Agnès Evren, Pietro Fiocchi, Catherine Griset, Jytte Guteland, Teuvo Hakkarainen, Anja Hazekamp, Martin Hojsík, Pär Holmgren, Jan Huitema, Yannick Jadot, Adam Jarubas, Petros Kokkalis, Ewa Kopacz, Joanna Kopcińska, Ryszard Antoni Legutko, Javi López, César Luena, Fulvio Martusciello, Liudas Mažylis, Joëlle Mélin, Tilly Metz, Silvia Modig, Dolors Montserrat, Alessandra Moretti, Dan-Ștefan Motreanu, Ville Niinistö, Ljudmila Novak, Grace O'Sullivan, Jutta Paulus, Stanislav Polčák, Jessica Polfjärd, Luisa Regimenti, Frédérique Ries, María Soraya Rodríguez Ramos, Sándor Rónai, Rob Rooker, Silvia Sardone, Christine Schneider, Günther Sidl, Linea Søgaard-Lidell, Nicolae Ștefănuță, Nils Torvalds, Edina Tóth, Véronique Trillet-Lenoir, Petar Vitanov, Alexandr Vondra, Mick Wallace, Pernille Weiss, Michal Wiezik, Tiemo Wölken, Anna Zalewska
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Manuel Bompard, Catherine Chabaud, Karin Karlsbro, Ondřej Knotek

NIMELINE LÖPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

38	+
S&D	Nikos Androulakis, Marek Paweł Balt, Monika Beňová, Simona Bonafè, Sara Cerdas, Mohammed Chahim, Tudor Ciuhodaru, Cyrus Engerer, Jytte Guteland, Javi López, César Luena, Alessandra Moretti, Sándor Rónai, Günther Sidl, Petar Vitanov, Tiemo Wölken
RENEW	Martin Hojsík, Jan Huitema, Karin Karlsbro, Frédérique Ries, María Soraya Rodríguez Ramos, Nicolae Ștefănuță, Linea Søgaard-Lidell, Nils Torvalds
VERTS/ALE	Margrete Auken, Bas Eickhout, Eleonora Evi, Pär Holmgren, Yannick Jadot, Tilly Metz, Ville Niinistö, Grace O'Sullivan, Jutta Paulus
GUE/NGL	Manuel Bompard, Anja Hazekamp, Petros Kokkalis, Silvia Modig, Mick Wallace

36	–
PPE	Bartosz Arłukowicz, Traian Băsescu, Alexander Bernhuber, Nathalie Colin-Oesterlé, Christian Doleschal, Agnès Evren, Adam Jarubas, Ewa Kopacz, Esther de Lange, Fulvio Martusciello, Liudas Mažylis, Dolores Montserrat, Dan-Ștefan Motreanu, Ljudmila Novak, Stanislav Polčák, Jessica Polfjård, Christine Schneider, Edina Tóth, Pernille Weiss, Michal Wiezik
RENEW	Catherine Chabaud
ID	Simona Baldassarre, Aurelia Beigneux, Marco Dreosto, Catherine Griset, Teuvo Hakkarainen, Joëlle Mélin, Luisa Regimenti, Silvia Sardone
ECR	Sergio Berlato, Pietro Focchi, Joanna Kopcińska, Ryszard Antoni Legutko, Rob Rooker, Alexandr Vondra, Anna Zalewska

2	0
RENEW	Pascal Canfin, Ondřej Knotek

Kasutatud tähised:

+ : poolt

– : vastu

0 : erapooletu

2.12.2020

KODANIKUVABADUSTE, JUSTIITS- JA SISEASJADE KOMISJONI ARVAMUS

väliskomisjonile

kliimamuutuste mõju kohta inimõigustele ja keskkonnakaitsjate rolli kohta selles küsimuses (2020/2134(INI))

Arvamuse koostaja: Lena Düpont

ETTEPANEKUD

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon palub vastutaval väliskomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

- A. arvestades, et EL rajaneb sellistel väärtustel nagu vabaduse, demokraatia, võrdsuse, õigusriigi ja inimõiguste, kaasa arvatud vähemuste hulka kuuluvate isikute õiguste austamine; arvestades, et need on liikmesriikide ühised väärtused ühiskonnas, kus valitsevad pluralism, mittediskrimineerimine, sallivus, õiglus, solidaarsus ning naiste ja meeste võrdõiguslikkus; arvestades, et neist väärtustest tuleks juhendada ka ELi välistegevuses;
- B. arvestades, et uuringute tulemuste kohaselt ohustavad kliimamuutused ja keskkonnaseisundi halvenemine üha enam haavatavate inimeste põhilisi inimõigusi, nagu õigus elule, veele, toidule, sanitaartingimustele, tervishoiule, era- ja perekonnaelule ja haridusele ning õigus kaitsele ebainimliku või alandava kohtlemise eest; arvestades, et puhas ja tervislik keskkond on inimelu seisukohalt üliolulise tähtsusega; arvestades, et kliimakriisi mõjul ümberasustatud inimeste arv kasvab; arvestades, et EL peab jätkama oma kliimamuutuste vastase võitluse ja keskkonnakaitselise tõhustamist aluslepingutest ja põhiõiguste hartast tulenevate kohustuste alusel ambitsioonika ja tervikliku poliitika abil, mis põhineb inimõigustel ELis, ja tihedas koostöös rahvusvaheliste partneritega, ning edendama paremat koordineerimist ja teabevahetust liikmesriikide vahel; arvestades, et valitsustevahelise kliimamuutuste rühma (IPCC) 2018. aasta eriaruandes jõuti murettekitavatele järeldustele ning soovitati teha muudatusi;
- C. arvestades, et järjest rohkem keskkonnakaitsjaid on viimastel aastatel tapetud, röövitud, piinatud, soopõhiselt rünnatud, ähvardatud, ahistatud, hirmutatud, laimatud, kriminaliseeritud, kohtulikult ahistatud, sunniviisiliselt välja tõstetud ja ümberasustatud; arvestades, et ainuüksi 2019. aastal¹ tapeti oma töö tõttu üle 300 keskkonna- ja

---

¹ „Front Line Defenders“, Global Analysis 2019.

inimõiguste kaitsja kogu maailmas, kellest 40 % tegeles maa-, põlisrahvaste ja keskkonnaõigustega; arvestades, et maa-, keskkonna- ja põlisrahvaste õigused on endiselt kõige ohtlikum inimõiguste kaitse sektor tulenevalt loodusvarade kasutamise ning korruptsiooni, nõrga juhtimise ja süsteemse vaesuse kombinatsioonist; arvestades, et naissoost keskkonna- ja inimõiguste kaitsjad, kel sageli puudub õigus maad omada või osaleda otsustusprotsessis, seisavad silmitsi süstemaatilise ja struktuurse diskrimineerimise ja vägivallega ning on eriti suures ohus; arvestades, et rahvusvahelise ja ELi õiguse kohaselt on igal tagakiusamise eest põgeneval isikul, sealhulgas keskkonnaalaste inimõiguste kaitsjatel, õigus rahvusvahelisele kaitsele;

- D. arvestades, et ÜRO Peaassamblee võttis 1999. aastal vastu deklaratsiooni inimõiguste kaitsjate kohta; arvestades, et selles deklaratsioonis kinnitatakse, et riigid peaksid võtma kõik vajalikud meetmed, tagamaks igapäevase pädevate asutuste poolse kaitse vägivalla, ähvarduste, kättemaksu, de facto või de jure diskrimineerimise, surve või mis tahes muu meelevaldse tegevuse eest, mis tuleneb nende õiguste seaduslikust kasutamisest², millele selles deklaratsioonis on viidatud;
- E. arvestades, et vastavalt ÜRO keskkonna eriraportööri inimõiguste ja keskkonna raampõhimõtetele (2018) seoses riikide kohustustega, mis tulenevad inimõigusi käsitlevatest õigusaktidest ohutu, puhta, tervisliku ja säästva keskkonna kasutamise kohta, peavad riigid „jälgima ja tõhusalt jõustama standardite järgimist, ennetades, uurides, karistades ja heastades standardite rikkumisi nii eraettevõtjate kui ka valitsusasutuste poolt“ (raampõhimõte nr 12)³;
- F. arvestades, et oma 2019. aasta resolutsioonis tunnistas ÜRO Inimõiguste Nõukogu inimõiguste kaitsjate positiivset, olulist ja legitiimset rolli inimõiguste edendamisel ja kaitsmisel ning väljendas sügavat muret selle üle, et keskkonnaküsimustega tegelevad inimõiguste kaitsjad kuuluvad kõige suuremas ohus olevate inimõiguste kaitsjate hulka⁴;
- G. arvestades, et kliimamuutuste negatiivse mõju all kannatavad ebaproportsionaalselt inimesed ja kogukonnad, kes juba on oma geograafilise asendi, vaesuse, vanuse, puude või kultuurilise või etnilise tausta tõttu ebasoodsas olukorras ning on ajalooliselt andnud kõige väiksema panuse kasvuhoonegaaside heitkoguste tekkele; arvestades, et põlisrahvaste ja nende kohalike kogukondade eripära võib muuta nad eriti haavatavaks, kuna nad võivad paikneda äärmiselt isoleeritud piirkondades;
- H. arvestades, et äriettevõtted peaksid austama inimõigusi kooskõlas ÜRO äritegevuse ja inimõiguste juhtpõhimõtetega⁵;
- I. arvestades, et pandeemia tõttu oodatav majanduskriis võib sundida riike tähelepanu keskkonnalt kõrvale pöörama, et stimuleerida lühiajalist majanduskasvu;

² <https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Defenders/Declaration/declaration.pdf>

³ <https://www.ohchr.org/Documents/Issues/Environment/SREnvironment/FrameworkPrinciplesUserFriendlyVersion.pdf>

⁴ 21. märtsi 2019. aasta resolutsioon, mis käsitleb keskkonnaalaste inimõiguste kaitsjate inimõiguste kasutamise, keskkonnakaitsesse ja kestlikusse arengusse antava panuse tunnustamist, <https://digitallibrary.un.org/record/3804641?ln=en>

⁵ https://www.ohchr.org/documents/publications/guidingprinciplesbusinesshr_en.pdf

1. tunnistab lahutamatu seost keskkonnamuutuste ja inimõiguste vahel; tunnistab inimõiguste kaitsjate ja nende seaduslike esindajate üliolulist rolli; taunib asjaolu, et keskkonnaalaste inimõiguste kaitsjate suhtes pannakse üha rohkem toime tapmisi ja vägivaldakte, sh sooline vägivald, ähvardamine, ahistamine, hirmutamine, laimukampaaniad, kriminaliseerimine, kohtulik ahistamine, sunniviisiline väljatõstmine ja ümberasustamine; rõhutab eelkõige naiskeskkonnakaitsjate tehtud tööd ja mõistab hukka nende ees seisvad ohud;
2. kordab, et rahvusvahelises õiguses on selgelt sätestatud riikide kohustus oma kodanike õigusi kaitsta; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles kaitsma keskkonnaalaste inimõiguste kaitsjate õigusi ELis ja kogu maailmas, võtma erimeetmeid sõna- ja meediavabaduse ning meedia mitmekesisuse kaitsmiseks keskkonnaõiguste kontekstis ning tagama ajakirjanike ohutuse ja kaitse;
3. nõuab kohest tegutsemist seoses keskkonnakaitsjate ahistamise, hirmutamise, vägivaldse ründamise ja vangistamisega, sh soopõhise vägivaldaga, ning kutsub üles kiirelt reageerima, et kaitsta neid igasuguse ahistamise, tagakiusamise ja vägivalda eest; nõuab seetõttu tungivalt, et riigid tagaksid keskkonnakaitsjate kaitse, võttes vastu seadused ja terviklikud kaitsemeetmed, sh algatades nende vastu suunatud mis tahes rünnakute ja ähvarduste uurimise ning tagades nende eest vastutusele võtmise; nõuab keskkonnaõiguste kaitsjate suuremat rahalist toetamist; tunnistab naissoost keskkonnaalaste inimõiguste kaitsjate vastase vägivalda ja diskrimineerimise, sealhulgas seksuaalse ja soopõhise vägivalda mitmekordseid ja läbipõimunud vorme; nõuab tungivalt, et riigid võtaksid tõhusaid meetmeid naissoost kaitsjate kaitsmiseks ja kaaluksid soolise aspekti kaasamist oma jõupingutustesse inimõiguste kaitsjate vastu suunatud ähvarduste ja rünnakute uurimisel;
4. nõuab, et EL võtaks kooskõlas ÜRO Inimõiguste Nõukogu eelnimetatud resolutsiooniga meetmeid, et hõlbustada üldsuse, sealhulgas kodanikuühiskonna, naiste, laste, noorte, põlisrahvaste ning maa- ja kohalike kogukondade teavitamist ja osalemist keskkonnaalaste otsuste tegemises mitte ainult arenguriikides, vaid kogu maailmas;
5. väljendab sügavat muret keskkonnakaitsjate, rikkumistest teatajate, ajakirjanike ning keskkonnateemadele spetsialiseeruvate juristide pidevalt halveneva olukorra üle terves maailmas; nõuab, et EL ja selle liikmesriigid kaitseksid sõnavabadust, meediavabadust ja meedia mitmekesisust ning kogunemisõigust ning tagaksid ajakirjanike ja rikkumisest teatajate turvalisuse ja kaitse nii ELis kui ka oma välissuhete kaudu; väljendab sügavat muret ajakirjanike ja meediatöötajate vastu nende tegevuse tõttu endiselt toime pandud väärkohtlemise, kuritegude ja surmaga lõppenud rünnakute üle; juhib tähelepanu sellele, et rikkumisest teatamine on üks sõna- ja teabevabaduse vorme ning sellel on keskne roll liidu õiguse rikkumiste paljastamisel ja ennetamisel ning demokraatliku vastutuse ja läbipaistvuse tugevdamisel; kutsub sellega seoses komisjoni üles jälgima direktiivi (EL) 2019/1937 (liidu õiguse rikkumisest teatavate isikute kaitse kohta)⁶ ülevõtmist liikmesriikide poolt ja tagama selle täieliku kohaldamise; peab teabevabadust oluliseks vahendiks inimeste jaoks, keda kliimamuutuste tagajärjed võivad tabada, et nad oleksid varakult ja asjakohaselt teavitatud kliimamuutuste kahjulikest mõjudest ja kohanemismeetmetest; nõuab teabevabaduse austamist;

---

⁶ ELT L 305, 26.11.2019, lk 17.

6. toetab komisjoni jõupingutusi demokraatia, õigusriigi ja inimõiguste tugevdamiseks oma välistegevuses, eelkõige seoses kliimaga, võttes arvesse, et EL peab etendama kesksel rollil inimõiguste kaitse edendamisel ning töötama välja ja hoogustama algatusi, et võidelda organiseeritud kuritegevuse, ebaseadusliku maa hõivamise ja raadamise vastu, kuna need on olulised elemendid keskkonnaalaste inimõiguste kaitsjate kaitse tagamiseks; toetab kindlalt tööd, mis on seotud stabiilsete institutsioonide väljaarendamisega, jõustatava õigusemõistmisega, parema juurdepääsuga õiguskaitsevahenditele kliimamuutustest tingitud inimõiguste rikkumiste ohvrite ja keskkonnaalaste inimõiguste kaitsjate jaoks, samuti inimõiguste ja hea valitsemistava edendamisega;
7. väljendab sügavat muret keskkonnaaktivistide üha suurema kriminaliseerimise ja tagakiusamise pärast arengumaades loodusvarade ekspluateerimise tagajärjel, mis aitab kaasa metsade raadamisele, elurikkuse vähenemisele⁷ ja inimõiguste rikkumistele, mis mõjutavad peamiselt põlisrahvaid; kutsub komisjoni üles tagama, et EL ei toeta algatusi ja projekte, mis põhjustavad ebaseaduslikku maa hõivamist, ebaseaduslikku metsaraiet ja raadamist või muud sellist kahjulikku keskkonnamõju; mõistab hukka kõik püüded dereguleerida keskkonna- ja inimõiguste kaitset COVID-19 pandeemia ja muude kriiside kontekstis; kutsub komisjoni üles toetama keskkonnakaitsjaid kogu maailmas; rõhutab, et keskkonnaalaste inimõiguste kaitsjate julgeolek on lahutamatu seotud nende kogukondade julgeolekuga, keda nad kaitsevad; kutsub komisjoni üles hindama põlisrahvaste kogukondade panust kavandatud projektidesse ning seda, kuidas võeti arvesse nende kogemusi ja teadmisi kohaliku ökoloogia kohta;
8. väljendab heameelt komisjoni võetud kohustuse üle võtta vastu seadusandlik ettepanek kogu ELi hõlmavate hoolsuskohustuse nõuete kohta ettevõtetele ning rõhutab naiste ja haavatavate rühmade, nagu laste ja põlisrahvaste erivajadusi ja -õigusi; rõhutab, et see peaks hõlmama vastutuse ja õiguskaitse võimaluste loomist; rõhutab, kui oluline on pärast põhjalikku mõjuhindamist vaadata läbi ELi õigusraamistik keskkonnastutuse ja keskkonnaasjades õiguskaitse kättesaadavuse kohta ning seda tugevdada;
9. kordab oma seisukohta, et kõik asjakohased ELi poliitikameetmed, instrumendid ja vahendid, sealhulgas kaubanduslepingud, samuti arenguabi ja viisapoliitika, peavad alati põhinema kõrgeimatel ELi ja rahvusvahelistel keskkonna- ja inimõiguste standarditel ning nende eelduseks peaks olema demokraatia, õigusriigi, inimõiguste, põhivabaduste ja inimväärlikuse austamine, samuti võrdsus ja solidaarsus ning hea valitsemistava põhimõtted; on veendunud, et selline koostöö põlisrahvaste ja keskkonnakaitsjate vastu suunatud hirmutamise, represseerimise ja vägivaldse kaotamiseks peaks anda tulemuseks välisabi ja toetuse vähenemise või peatamise, mõjutamata humanitaarabi ja kahjustamata lõplikke abisaajaid; rõhutab sellega seoses, kui oluline on vastutus selle tagamise eest, et rahalisi vahendeid ei kasutata projektide jaoks, mis kahjustavad keskkonda või inimõigusi; julgustab ELi delegatsioone kolmandates riikides tegema koostööd põlisrahvaste ja keskkonnakaitsjate esindajatega ning neid asjakohaste meetmete abil toetama; toetab õigust ohutule, puhtale, tervislikule ja kestlikule keskkonnale ning inimõiguste kaitsjate tööd, nende kaitset ja sellise keskkonna arendamist, mis võimaldab neil oma tegevust ellu viia;

---

⁷ Valitsustevaheline bioloogilist mitmekesisust ja ökosüsteemi teenuseid käsitlev teaduslik-poliitiline foorum (IPBES), bioloogilist mitmekesisust ning pandeemiaid puudutava seminari aruanne, <https://ipbes.net/pandemics>

10. nõuab, et EL ja selle liikmesriigid arvestaksid oma kliimapoliitikas põlisrahvaste õigusi ning annaksid spetsiaalset rahalist ja tehnilist abi, et käivitada toetusprogramme kliimamuutuse tagajärjel või kliimast tingitud ümberasumise tõttu kõige haavatavamatele inimestele, näiteks põlisrahvastele, pagulastele ja ümberasustatud inimestele vastuvõtvates kogukondades ning keskkonnakaitsjatele; võtab teadmiseks ÜRO inimõiguste komitee otsuse kohtuasjas Teitiota vs. Uus-Meremaa⁸;
11. toetab inimõigustel põhinevat lähenemisviisi rände juhtimisele kolmandates riikides ja võtab arvesse võimalikke lünki inimõiguste kaitses rände kontekstis; tuletab sellega seoses meelde olemasolevaid seaduslike liikumisteedega seotud vahendeid ja on seisukohal, et selliseid vahendeid tuleks luua ka kaitset vajavate isikute jaoks; rõhutab vajadust tugevdada selle lähenemisviisi rakendamisel riikide suutlikkust ning koostööd ja alalist dialoogi kodanikuühiskonna organisatsioonidega, sealhulgas nendega, kes esindavad põlisrahvaid ja muid haavatavas olukorras olevaid isikuid, ning ÜRO partneritega; toetab selliste inimõigustega seotud kohustuste alaste heade tavade kindlakstegemist ja edendamist, mis toetavad ja tugevdavad poliitikakujundamist ELi ja rahvusvahelisel tasandil keskkonnakaitses valdkonnas;
12. on seisukohal, et kliimamuutused sunnivad üha rohkem inimesi rändama; tuletab meelde, et kliimamuutuste negatiivsed tagajärjed kahjustavad riikide arenguväljavaateid, süvendades valitsevat ebavõrdsust, nt soolist ebavõrdsust; rõhutab, et kliimamuutuste mõju on rängem haavatavamatele inimestele, nagu naised ja tütarlapsed; väljendab heameelt asepresident Timmermansi võetud kohustuste üle heastada sooline ebavõrdsus, mida süvendavad kliimamuutused; nõuab, et EL ja selle liikmesriigid võtaksid arvesse naiste ja tütarlaste erilist olukorda ning teeksid kindlaks soopõhise diskrimineerimise ja haavatavuse, kasutades häid tavasid, kus naised tegutsevad muutuste kandjatena kestliku keskkonna kaitsmisel; nõuab edasist koostööd rahvusvaheliste partneritega, et integreerida keskkonnaseisundi halvenemisest tingitud inimõiguste rikkumine keskkonnapoliitikasse ja võtta inimõigustel põhinevaid kliimameetmeid; tunnustab inimõiguste kaitsjate hindamatut tööd inimõiguste ja põhiväärtuste kaitsmisel ja edendamisel; nõuab, et EL käsitleks kliimakriisi kui inimõiguste kriisi ja rakendaks tõhusaid meetmeid võitluses kliimamuutuste vastu ning näitaks teed tulevaste põlvkondade õiguste kaitsmisel.

---

⁸ https://tbinternet.ohchr.org/_layouts/15/treatybodyexternal/Download.aspx?symbolno=CCPR/C/127/D/2728/2016&Lang=en

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	1.12.2020
Lõpphääletuse tulemus	+: 51 -: 13 0: 4
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Magdalena Adamowicz, Katarina Barley, Pietro Bartolo, Nicolas Bay, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Ioan-Rareş Bogdan, Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Jorge Buxadé Villalba, Damien Carême, Caterina Chinnici, Marcel de Graaff, Anna Júlia Donáth, Lena Düpont, Cornelia Ernst, Laura Ferrara, Nicolaus Fest, Jean-Paul Garraud, Maria Grapini, Sylvie Guillaume, Andrzej Halicki, Balázs Hidvéghi, Evin Incir, Sophia in 't Veld, Patryk Jaki, Livia Járóka, Marina Kaljurand, Assita Kanko, Fabienne Keller, Peter Kofod, Łukasz Kohut, Moritz Körner, Alice Kuhnke, Jeroen Lenaers, Juan Fernando López Aguilar, Nuno Melo, Nadine Morano, Javier Moreno Sánchez, Maite Pagazaurtundúa, Nicola Procaccini, Emil Radev, Paulo Rangel, Terry Reintke, Diana Riba i Giner, Ralf Seekatz, Michal Šimečka, Birgit Sippel, Martin Sonneborn, Tineke Strik, Ramona Strugariu, Annalisa Tardino, Tomas Tobé, Dragoş Tudorache, Milan Uhrík, Tom Vandendriessche, Bettina Vollath, Jadwiga Wiśniewska, Elena Yoncheva, Javier Zarzalejos
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Beata Kempa, Leopoldo López Gil, Kris Peeters, Anne-Sophie Pelletier, Sira Rego, Franco Roberti, Miguel Urbán Crespo, Hilde Vautmans

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

51	+
PPE	Magdalena Adamowicz, Vladimír Bilčík, Vasile Blaga, Ioan-Rareş Bogdan, Lena Düpont, Andrzej Halicki, Jeroen Lenaers, Leopoldo López Gil, Nuno Melo, Kris Peeters, Emil Radev, Paulo Rangel, Ralf Seekatz, Tomas Tobé, Javier Zarzalejos
S&D	Katarina Barley, Pietro Bartolo, Caterina Chinnici, Maria Grapini, Sylvie Guillaume, Evin Incir, Marina Kaljurand, Lukasz Kohut, Juan Fernando López Aguilar, Javier Moreno Sánchez, Franco Roberti, Birgit Sippel, Bettina Vollath, Elena Yoncheva
RENEW	Anna Júlia Donáth, Sophia In 'T Veld, Fabienne Keller, Moritz Körner, Maite Pagazaurtundúa, Michal Šimečka, Ramona Strugariu, Dragoş Tudorache, Hilde Vautmans
VERTS/ALE	Patrick Breyer, Saskia Bricmont, Damien Carême, Alice Kuhnke, Terry Reintke, Diana Riba I Giner, Tineke Strik
EUL/NGL	Cornelia Ernst, Anne-Sophie Pelletier, Sira Rego, Miguel Urbán Crespo
NI	Laura Ferrara, Martin Sonneborn

13	-
ID	Nicolas Bay, Nicolaus Fest, Jean-Paul Garraud, Marcel De Graaff, Peter Kofod, Tom Vandendriessche
ECR	Jorge Buxadé Villalba, Patryk Jaki, Assita Kanko, Beata Kempa, Nicola Procaccini, Jadwiga Wiśniewska
NI	Milan Uhrík

4	0
PPE	Balázs Hidvéghi, Lívía Járóka, Nadine Morano
ID	Annalisa Tardino

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	4.3.2021
Lõpphääletuse tulemus	+: 53 -: 10 0: 4
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Alviina Alametsä, Alexander Alexandrov Yordanov, Maria Arena, Petras Auštrevičius, Traian Băsescu, Anna Bonfrisco, Reinhard Bütikofer, Fabio Massimo Castaldo, Włodzimierz Cimoszewicz, Katalin Cseh, Tanja Fajon, Anna Fotyga, Michael Gahler, Kinga Gál, Giorgos Georgiou, Sunčana Glavak, Raphaël Glucksmann, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Sandra Kalniete, Karol Karski, Dietmar Köster, Andrius Kubilius, Ilhan Kyuchyuk, David Lega, Miriam Lexmann, Nathalie Loiseau, Antonio López-Istúriz White, Claudiu Manda, Lukas Mandl, Thierry Mariani, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Sven Mikser, Francisco José Millán Mon, Javier Nart, Gheorghe-Vlad Nistor, Urmas Paet, Demetris Papadakis, Kostas Papadakis, Tonino Picula, Manu Pineda, Kati Piri, Giuliano Pisapia, Jérôme Rivière, María Soraya Rodríguez Ramos, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Jacek Saryusz-Wolski, Andreas Schieder, Radosław Sikorski, Jordi Solé, Sergei Stanishev, Tineke Strik, Hermann Tertsch, Hilde Vautmans, Harald Vilimsky, Idoia Villanueva Ruiz, Viola Von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz, Isabel Wiseler-Lima, Salima Yenbou, Željana Zovko
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Angel Dzhabazki, Raffaele Fitto, Marisa Matias
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed (art 209 lg 7)	Janina Ochojska

NIMELINE LÖPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS

53	+
The Left	Giorgos Georgiou, Marisa Matias, Manu Pineda, Idoia Villanueva Ruiz
NI	Fabio Massimo Castaldo
PPE	Alexander Alexandrov Yordanov, Traian Băsescu, Michael Gahler, Sunčana Glavak, Sandra Kalniete, Andrius Kubilius, Antonio López-Istúriz White, Lukas Mandl, David McAllister, Vangelis Meimarakis, Francisco José Millán Mon, Gheorghe-Vlad Nistor, Janina Ochojska, Radosław Sikorski, Isabel Wiseler-Lima, Željana Zovko
Renew	Petras Auštrevičius, Katalin Cseh, Klemen Grošelj, Bernard Guetta, Ilhan Kyuchyuk, Nathalie Loiseau, Javier Nart, Urmaz Paet, María Soraya Rodríguez Ramos, Hilde Vautmans
S&D	Maria Arena, Włodzimierz Cimoszewicz, Tanja Fajon, Raphaël Glucksmann, Dietmar Köster, Claudiu Manda, Sven Mikser, Demetris Papadakis, Tonino Picula, Kati Piri, Giuliano Pisapia, Nacho Sánchez Amor, Isabel Santos, Andreas Schieder, Sergei Stanishev
Verts/ALE	Alviina Alametsä, Reinhard Bütikofer, Jordi Solé, Tineke Strik, Viola Von Cramon-Taubadel, Thomas Waitz, Salima Yenbou

10	-
ECR	Angel Dzhambazki, Raffaele Fitto, Anna Fotyga, Karol Karski, Jacek Saryusz-Wolski, Hermann Tertsch
ID	Thierry Mariani, Jérôme Rivière, Harald Vilimsky
NI	Kostas Papadakis

4	0
ID	Anna Bonfrisco
PPE	Kinga Gál, David Lega, Miriam Lexmann

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu